Kulturně společenský časopis
2013 • 7
na internetu

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Otevřené dopisy

Dvanáct

Tak pravil Vincent

Obsah:

Nedorozumění

Otevřené dopisy (4)
Fotoaktualita (5)
Michal Šanda: **Dvanáct** (6)
Z Facebooku (10)
Čítanka Dobré adresy: Pablo de Sax: **Tak pravil Vincent** (12)
Martin Vokurka: **Básně z dubna** (16)

Dezinterpretace

Petr Štengl: **Uměním proti kultuře a ještě jedna báseň** (18)
Štefan Švec: **Minirecenze** (20)
Jana Holá: **Krváky z mrazivé Kiruny (Asa Larsson)** (22)
Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Lidové lékařství v Československu** (26)
Jan F.: **Deník Jana F. 2** (30)
Liszt a Wagner v Piešťanech (32)
Martin Vokurka: **Básně z května** (34)

Komunikační šum

Michal Šanda: **Ranní fejeton** (35)
Jiří Dynka: **Z dopisů Jiřího Veselského Jiřímu Dynkovi** (36)
Leopold F. Němec: **Síla poezie** (40)
Julius Benko: **Básně** (42)
Roman Rops: **KO, romaneto na pokračování** (46)
básník ticho: **Achillovy štíty českých básní** (48)
Martin Vokurka: **Básně z června** (50)

SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

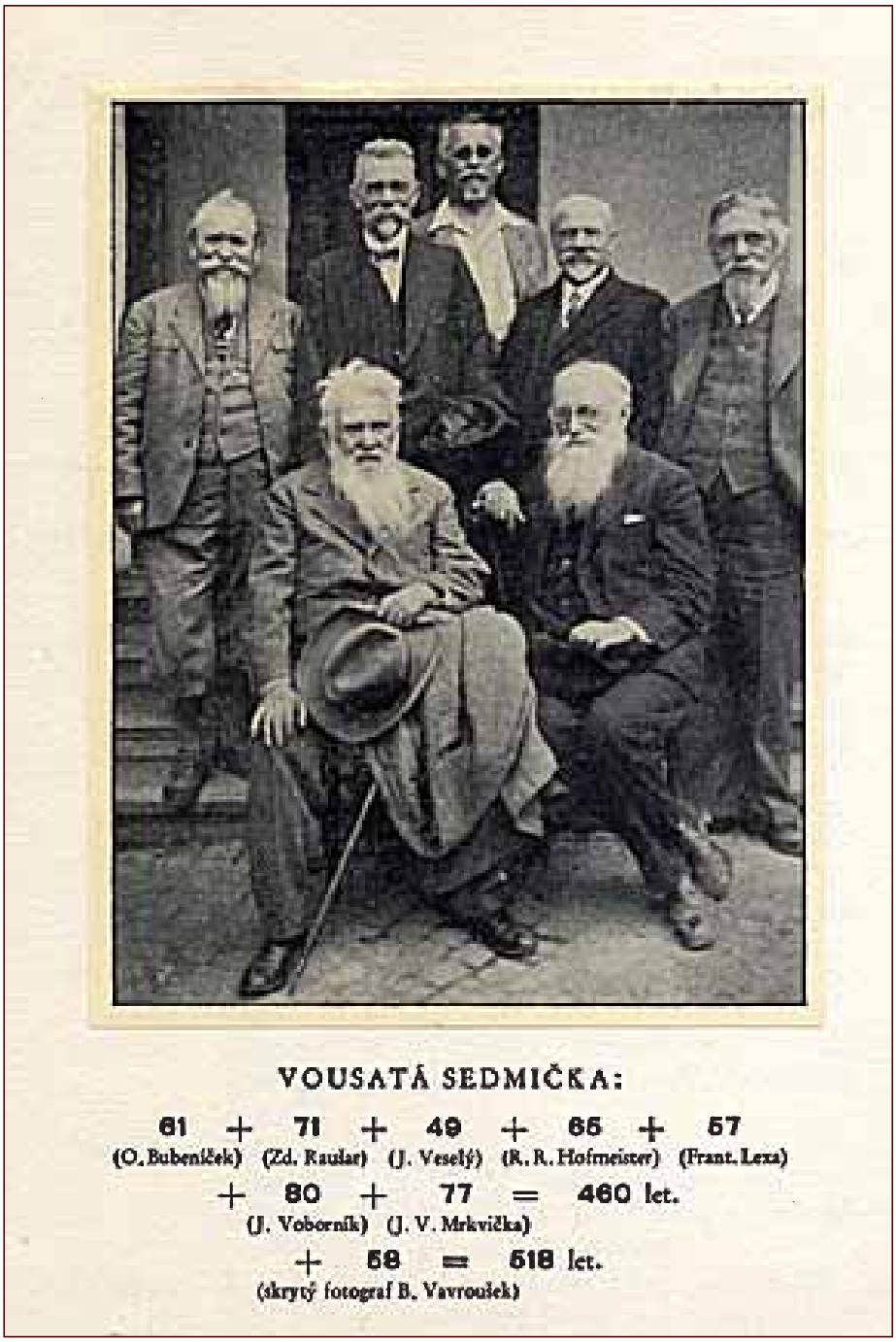
KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Michal Šanda, Abstrakce (k článku na str. 6)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 7, rok 2013, ročník 14. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Michal Šanda, Petr Štengl, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je excerpován Ústavem pro českou literaturu AV ČR.
ISSN 1804-963X

Kuriozita

VOUSATÁ SEDMIČKA:

61 + 71 + 49 + 65 + 57
(O. Bubeníček) (Zd. Raular) (J. Veselý) (R. R. Hofmeister) (Frant. Lexa)
+ 80 + 77 = 460 let.
(J. Voborník) (J. V. Mrkvička)
+ 58 = 518 let.
(skrytý fotograf B. Vavroušek)

Naši milí,

doufáme, že si čtete Dobrou adresu na luxusní jachtě s dobrým připojením, pijete u toho módní koktejl Mrkvakoláda a sledujete, jak vaše děti hrají se svými otroky na palubě minigolf. Pokud ne, nic si z toho nedělejte. I tak je svět krásný, protože je léto. Sluníčko praží, klimatizace hučí a počet čtverečních centimetrů lidské kůže pokryté oblečením se výrazně snižuje. Když zrovna nebudete sledovat nějaký ten nezakrytý kousek, přečtěte si básně Michala Šandy, Petra Štengla a Martina Vokurky. A pak se dál věnujte sledování.

Mějte se dobře,

Štefan Švec

Citát měsíce

Vlajka vzhůru letí, k radosti svých dětí...

Text písně Jana Ryse-Rozsévače z roku 1940. Vybral

Vratislav Telátko

emeritní profesor filozofie

Otevřené dopisy

První otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Druhý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Třetí otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Čtvrtý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Pátý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Šestý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Sedmý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Osmý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Devátý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Desátý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Jedenáctý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Dvanáctý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Třináctý otevřený dopis ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Sebrané otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Výbor ze sebraných otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Úplné a komentované vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Kritické vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Akademické vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Školní vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Zkrácené vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Foto-aktu-alita

Praktické rodinné vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Bibliofilské vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Ohlasy na otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Kritické vydání ohlasů na otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik v podání Mirka Donutila

Komiksové vydání otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Faksimile otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Falsa a otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Reichova teorie orgasmu z hlediska otevřených dopisů ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

etc.

Martin Jakub

šéfredaktor nakladatelství Otevřené dopisy ministryni kultury ČR Aleně Hanákové od šéfredaktorů českých literárních periodik

Nedorozumění

Autopark Charlotty G. Masarykové

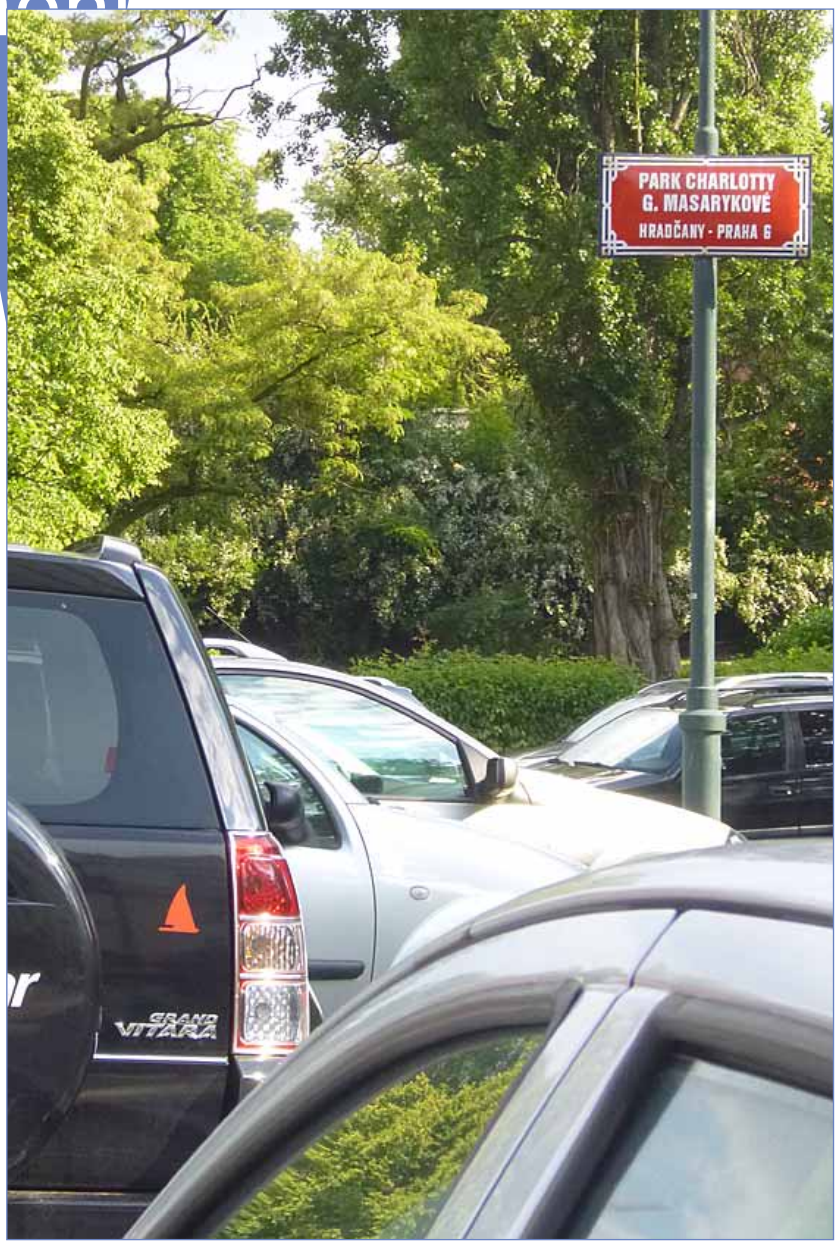

Foto Michal Šanda

Nedorozumění

Michal Šanda

Dvanáct tuctových básní

inspirovaných symboly v mobilním telefonu, které jsem napsal 10. 6. 2013, když jsem se nudil v kavárně Krásný ztráty, čekaje na osudovou sms od neznámé krasavice

hop!

@ @ @ @ @ @ @ @

skáče
přes zavináče

! ! ! ! ! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! !
! ! !! ! ! ! !
! ! ! ! ! ! ! !

prší! křičí vykřičníky
honem pod deštníky

o o o o o o o o o o o o o o o o

prostříleno samopalem

sbohem Máňo
vzlykám žalem

:

tečka ze Siamu
bez té druhé nedá ránu

Kremlička

na kolejích z rovnítek
je Vítek
vlakem do Bangladéše
jede si nakoupit nové verše

„silnice“

uvozovky
u vozovky

Michal Šanda
Dvanáct
tuctových

Nedorozumění
Michal Šanda
Dvanáct

kedlubna v klavíru
ó, ta zní!
jak

?

toť otazník

;
; ;
;;; ;
; ; ; ;
; ; ;; ; ;
; ; ;

vyroněné středníky
zamrskaly bičíky

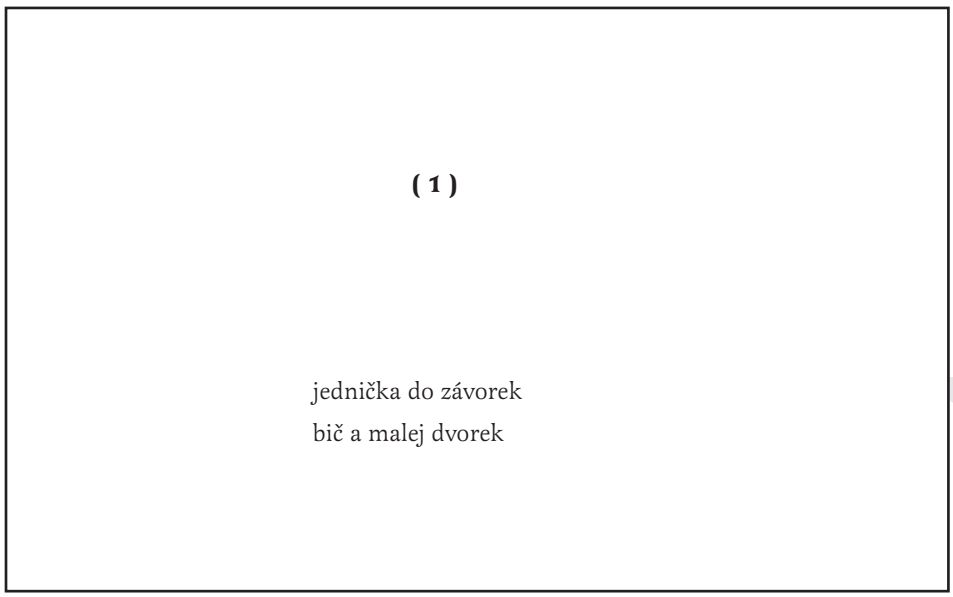
samá tečka
do kopečka

Michal Šanda

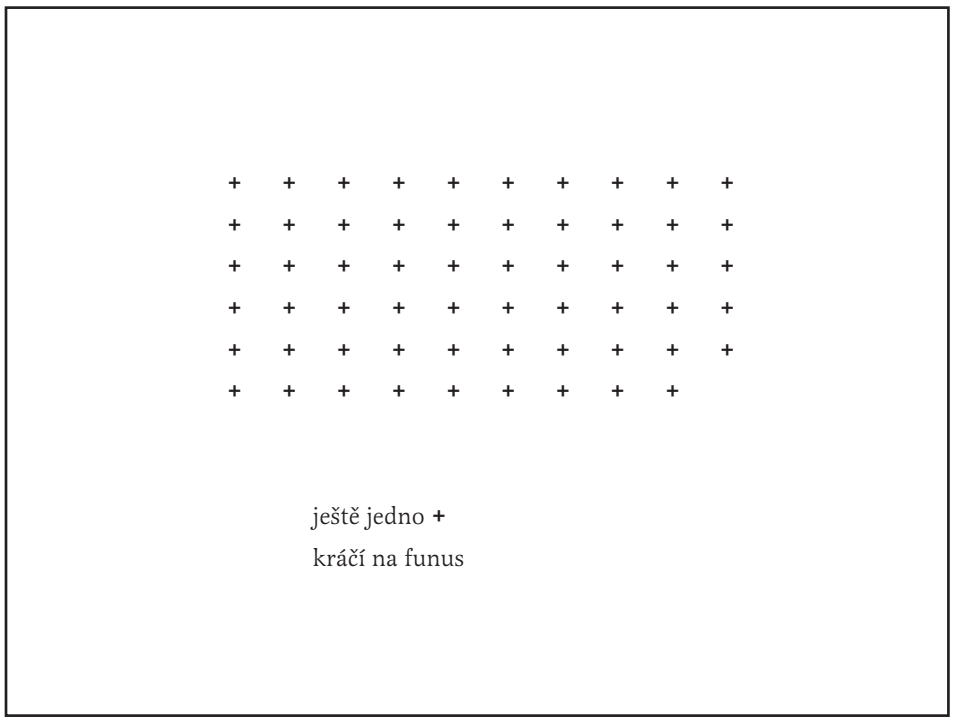
Dvanáct tuctových

Hubblem do hvězd nedohlédnu
Perseus je dneska z **&ů**

jednička do závorek
bič a malej dvorek

ještě jedno **+**
kráčí na funus

Z Facebooku

Jaromír Typlt

Neblaze proslulý Jiří Trávníček nám tu léta vymýval mozky utkvělým názorem, že Musila, Prousta, Joyce a další podobné autory berou do ruky jen snobové, kteří chtějí něco předstírat.

Tak tedy vězte, že včera jsem ve vlaku dlouze rozprávěl se zaměstnancem Českých drah, který si teď Proustovo Hledání ztraceného času začíná číst podruhé. A s jiskrou v oku vyprávěl o svých zážitcích z Faulknera, Joyce (Odyssea četl samozřejmě taky dvakrát), Musila. Přečte průměrně dvacet nebo dvacet pět knížek za měsíc. Hemingway, Dostojevský, Borges, Cortázar... Nebralo to konce.

Tohle bych Trávníčkovi přál.

Aby konečně potkal toho čtenáře, kterého se pořád dovolává jak Klement Gottwald "lidu".

24 květen v 10:20

Toto se líbí uživatelům Petr Minařík, Josef Straka, Adam Drda a dalším

Jonáš P. Hájek

A kolik lidí miluje Demla!

24 květen v 10:23

Marta Pató

co máte furt s tím Trávníčkem? povinná četba to není, tak vo co jde??

24 květen v 10:34

Jonáš P. Hájek

jo, chytrému napověz, hloupého vypusť

24 květen v 10:35

Pavel Janáček

Se čtenářem musí mít modernismus nějaký problém, jinak by nevyvolával tyhle vášně...

24 květen v 10:49

Tomáš Kůs

ale to čte nonstop v práci, ne? doufam, že to byl strojvůdce, který čte při řízení vlaku...

24 květen v 10:55

Aleš Kuneš

Kdo viděl scénku z bordelu ve filmíku "Hledání ztraceného času" musí mrknout i do knížky, jak je to popsáno tam

24 květen v 10:56 přes mobil

Zuzana Zadrobílková

...že by Pavel Rajchman ?

24 květen v 13:13

Jaromír Typlt

Ale Zuzano, Pavla Rajchmana bych jistě neuváděl, to není "pravej" železničář. Tohle byl prostě "pravej" kus, o jakém sní každej správnej Rousseau.

24 květen v 14:21

Jaromír Typlt

Co tím Pavel Janáček asi myslel? V každém případě myslím, že jsem ukázal jeden příklad, kdy modernismus se čtenářem problém nemá. Ani čtenář s modernismem. Problémem je tu jen literární teoretik Trávníček a jeho osobní čtenářské preference.

24 květen v 14:23

Pavel Janáček

JT: Problémů jsou tu mraky, ale já bych je nechal historii...

24 květen v 14:46

Jaromír Typlt

Tak tohle bych nerad přenechával historii, Pavle. Tady jde o přítomnost - Trávníček nevynechal jedinou příležitost, kdy mohl co možná nejhlasitěji vyhlásit něco za "mrtvé". Pokud se proti tomu nikdo neozve, pak to bude vypadat, že má vlastně pravdu. Že to "mrtvé" je.

24 květen v 14:49

Zuzana Zadrobílková

Zeptej se antikvářů, jestli nějaké znáš, jak se tahle literatura prodává. To je docela spolehlivý lakmus.

24 květen v 15:28

Pavel Janáček

JT: Performativni moc vyroku Jiriho Travnicka o tom, ze Odyssea nelze docist, se limiitne blizi nule. Ostatne, prave to jsi dolozil svym prikladem vasnive ctouciho zeleznicare – nikoli to, ze Odyssea ctou a doctou vsichni. Je to projev programniho krit...

24 květen v 20:02

Jaromír Typlt

Pavle, Trávníčkův postoj k velkým autorům modernismu v mých očích zcela znehodnocuje všechen ostatní jeho "badatelský přínos": své výzkumy čtenářství, zdá se mi, dělá stejně jen proto, aby dal nějaký "objektivní" základ své ideologii.

sobota v 12:29

Pavel Janáček

JT: V tom prvnim, az po dvojtecku – je to vec tvych oci, mych ne, ale v tom nevidim duvod ke sporu. Pokud jde o to druhe, ani Cteme?, ani Ctenari a internauti, tedy knihy kvantitativne popisujici soucasne ctenare jako socialni skupinu a cteni jako souh...

sobota v 14:32

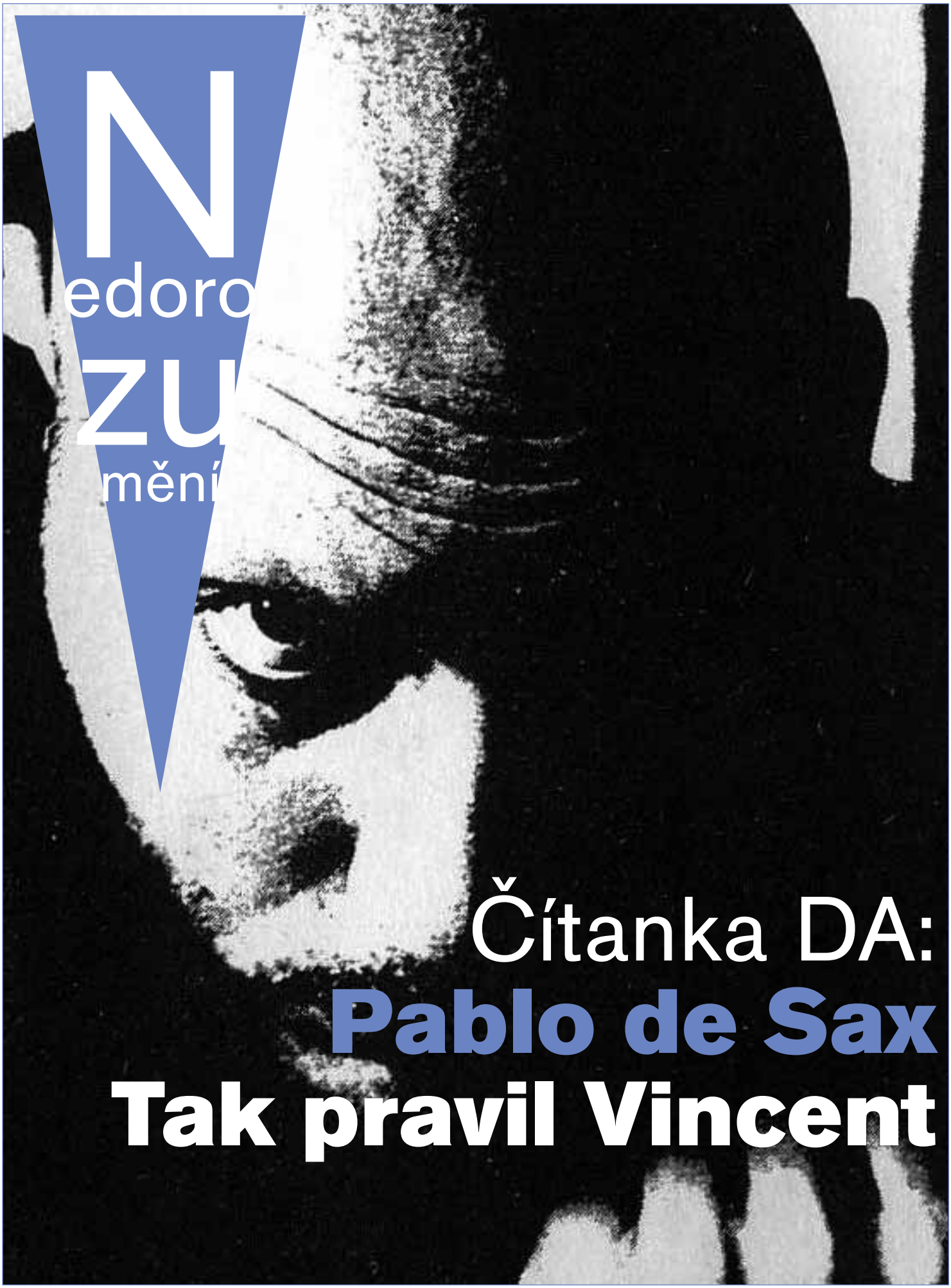
Jaromír Typlt

Pavle, já Ti nechci nerozumět. Ale zároveň jsem dobře vycítil, co myslí Trávníček, kdykoliv používá slovo "čtenář". V jeho pojetí to není neutrální slovo. V jeho pojetí "čtenář" je ten, který ze zásady odmítá dočíst Odyssea. K jeho konstrukci se používá statistických metod.

sobota v 23:31

Neblaze proslulý Jiří Trávníček nám tu léta vymýval mozky utkvělým názorem, že Musila, Prousta, Joyce a další podobné autory berou do ruky jen snobové, kteří chtějí něco předstírat.

Tak tedy vězte, že včera jsem ve vlaku dlouze rozprávěl se zaměstnancem Českých drah, který si teď Proustovo Hledání ztraceného času začíná číst podruhé.
A s jiskrou v oku vyprávěl o svých zážitcích z Faulknera, Joyce (Odyssea četl samozřejmě taky dvakrát), Musila. Přečte průměrně dvacet nebo dvacet pět knížek za měsíc. Hemingway, Dostojevský, Borges, Cortázar... Nebralo to konce.

Čítanka DA:
Pablo de Sax
Tak pravil Vincent

Tuto dneska už pozapomenutou knihu vydalo v roce 1990 nakladatelství Pražská imaginace na podkladě bibliofilského samizdatu z roku 1985. Pablo de Sax, jinak výtvarník a fotograf Pavel Veselý, do ní sesbíral výroky Vincenta Venery. Kdo je Vincent Venera? Legenda. Narodil 17. 3. 1958 v Praze. V prostředí undergroundu byl znám coby Svatý Vincent. Byl frontmanem stejnojmenné kapely a rovněž maloval pozoruhodné obrazy. V předmluvě o něm výstižně píše Tomáš Mazal: Vincent je božský tvor, malé dítě a kolos zároveň. Nejen pro svých 205 cm výšky. Je nevyzpytatelný svým každodenním postojem vůči okolní realitě a běhu života. Kdo vlastně stojí za mřížemi? Z jakého důvodu, pozice a přesvědčení můžeme považovat někoho za blázna? My, sami blázni v zajetí televizních obrazovek, tisku, vlastních automobilů a naparcelovaných pozemků, kotců chat atd. Vincent Venera mě přesvědčuje stále o opaku. V klecích představ života jsme my!

Michal Šanda

Tady je to furt stejný. Mrtvý. Já taky žiju jako bych nežil. Stejně jako Kristus, když ho ukřižovali. Byl jako mrtvej, a přece žil. Teď znova zkoumali to turínský plátno a zjistili, že von nebyl vůbec mrtvej, že na tom otisku jeho těla nejsou patrný žádný rozkladný procesy. Že byl mrtvej, a přece byl živej. Von Ježíš byl jogín, tak moh‘ bejt jen v klinický smrti.

Jednou seděl Vincent na zahrádce Malostranské kavárny, když šel kolem Egon Bondy. Vincent na něj zavolal a Bondy si přisedl. Vincent se jal Bondymu vyprávět své vize. Bondy s nadšením poslouchal a přitakával. Před odchodem Vincentovi řekl: „Pane Venera, vždyť vy jste pražská postavička!“

Jednou seděl Vincent na zahrádce Malostranské kavárny, když šel kolem Egon Bondy. Vincent na něj zavolal a Bondy si přisedl. Vincent se jal Bondymu vyprávět své vize. Bondy s nadšením poslouchal a přitakával. Před odchodem Vincentovi řekl: „Pane Venera, vždyť vy jste pražská postavička! Já jsem pražská postava!“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Já se teď hlavně seru do Paraguaye. Proto mám schizofrenii paranoidní.“ Tak pravil Vincent.

Venerolog Vincent Venera pravil: „Lízal jsem jedný děvce kundu a vypad mi přitom zub. Tak sem hned věděl, že z toho bude ňáká katastrofa. A druhej den čtu v novinách, že v Bhópálu pomřelo 2000 lidí, a to jen kvůli jednomu mýmu zubu!“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Nejlepší z filosofů byl ten s tim knírem, ten Nietzsche a ze spisovatelů Ladislav Klíma, ale největší vrchol pivního kretenismu je ten Hrabal!“ Tak pravil Vincent.

Seděli jsme v kavárně Slavii, když MUDr. Vincent Venera pravil: „Podívej se na ty lidi, to je votřes, co!? Sem ať přídeš, kdy chceš, tak tu sou furt ty samý typy. Tady je to furt stejný. Mrtvý. Já taky žiju

Pravil Vincent: „Tady v Česku stojí všechno za hovno, kriminály i vězni. V Americe sem seděl s chlapem, kterej zabil dvacet lidí a tady, když sem se vrátil, sem seděl s chlapem, kterej ukrad rádio. To v Americe sou ty vězni jiný kafe. To dyž sem tam vešel prvně do cely, tak čekali, jak se uvedu, tak sem jí hned prvnímu nakouřil do tlamy. Ale tady, tady nemá lidskej život hodnotu, tady má hodnotu tak to rádio. V Americe byli všichni vězni lahůdkový a já byl nejlahůdkovější.“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Včera sem se díval na televizi na První máj. Nejlepší sou žižkovský ženy, ty nosej jaderný hlavice na rameni.“ Tak pravil Vincent.

jako bych nežil. Stejně jako Kristus, když ho ukřižovali. Byl jako mrtvej, a přece žil. Teď znova zkoumali to turínský plátno a zjistili, že von nebyl vůbec mrtvej, že na tom otisku jeho těla nejsou patrný žádný rozkladný procesy. Že byl mrtvej, a přece byl živej. Von Ježíš byl jogín, tak moh‘ bejt jen v klinický smrti. Já sem Klinická Smrt!“ Tak pravil MUDr. Vincent Venera.

PhDr. Vincent Venera CSc. pravil: „Napsal jsem teď padesátistránkovej spis o náboženství, magii, satanismu, venerologii a filosofii. Ale dalo by se to všechno říct jednim slovem: Hovno. Všechno co člověk přijme, se promění totiž v hovno. Člověče, hovno jsi a v hovno se obrátíš.“ Tak pravil 16.12.1985 PhDr. Vincent Venera CSc.

13. 8. 1983 Vincent v Malostranské kavárně pravil: „Proč ten Bob, ten Bůh, ten svět nezařídil nějak složitějc? Vono ať to počítáš všechno, jak chceš, tak je to na trojku. Kolikátýho je dneska? Třináctýho? Nojo, jednička a trojka. To je zase jasný, to se budu dívat na televizi.“ Tak pravil Vincent 13. 8. 1983.

Vincent pravil: „Buddha byl taky dobře libovej. Furt ležel na boku a vobčas ho převrátili na druhej jeřábem, protože vážil 800 kilo, aby to bylo na osmičku. Já vážím 120, aby to bylo na dvanáctku.“ Tak pravil Vincent.

Pravil Vincent: „Tady v Česku stojí všechno za hovno, kriminály i vězni. V Americe sem seděl s chlapem, kterej zabil dvacet lidí a tady, když sem se vrátil, sem seděl s chlapem, kterej ukrad rádio. To v Americe sou ty vězni jiný kafe. To dyž sem tam vešel prvně do cely, tak čekali, jak se uvedu, tak sem jí hned prvnímu nakouřil do tlamy. Ale tady, tady nemá lidskej život hodnotu, tady má hodnotu tak to rádio. V Americe byli všichni vězni lahůdkový a já byl nejlahůdkovější.“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Včera sem se díval na televizi na První máj. Nejlepší sou žižkovský ženy, ty nosej jaderný hlavice na rameni.“ Tak pravil Vincent.

PhDr. Vincent Venera CSc. pravil: „Když sem ve městě a chce se mi srát, tak jedu na Filosofickou fakultu nebo na Umprum, jinde bych se tak dobře nevysral.“ Tak pravil PhDr. Vincent Venera CSc.

Vincent pravil: „Symbolem Čechů je knedlík a pivo! Víc nemaj nic.“ Večer přišel domů a našel na stole knedlíkovou šišku. Přivázal si jí na holou hlavu provázkem a sešel dolů na ulici do

hospody. Tam si u pultu objednal pivo a vylil si ho na přivázaný knedlík. „Symbolem Čechů je knedlík a pivo! Víc nemaj nic.“ Tak pravil PhDr. Vincent Venera CSc.

Navštívil jsem Vincenta v blázinci v Kateřinkách. Ptal jsem se, jak se tam znovu dostal. Vincent pravil: „Chtěl jsem odletět do Japonska, tak jsem šel na letiště rovnou za ředitelem a řek mu, aby mi okamžitě přistavili letadlo. Ředitel mi řekl, že samozřejmě, že když tam jedu vystřídat toho Hirohita, tak to že mi letadlo přistavěj, abych chvíli počkal, že si pro mě přijdou piloti. Asi za hodinu přišli dva lapiduchové a vodvezli mě do blázince.“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Když jsem měl v Americe hlad a neměl prachy, tak jsem si vždycky zašel do samoobsluhy, tam si naložil košík jídlem a jel s nim před pokladnu. Tam jsem se postavil, a to co sem měl v košíku jsem začal žrát. A než zavolali policajty, tak sem byl najedenej. Policajti mě pak naložili do auta, vodvezli do sousední čtvrti a tam mě vyložili“ Tak pravil Vincent.

Když Vincent chodil po operaci rakoviny o berlích, střetl se na jednom pražském chodníku s hercem Milošem Kopeckým. Kopecký šel proti Vincentovi a nehodlal se uhnout z cesty. Tu zvolal Vincent hlasem velikým: „Uhni, kundo!“ a Kopecký uskočil z chodníku.

Seděli jsme jednou na lavičce na Kampě s Vincentem, který držel v ruce Bibli s velkým bílým křižem na ni přišpendleným. Kdykoli šel kolem nás ať starý nebo mladý párek lidí, Vincent zvedl v ruce Bibli do výše a hlasitě pravil: „Smilněte, smilněte, smilstva je vám potřeba! Smilněte a množte se – a až vás bude pět miliard, já vás všechny smetu z povrchu zemského, jak to stojí v Apokalypse! Smilněte, smilněte!“ Tak pravil Vincent.

Ředitel mi řekl, že samozřejmě, že když tam jedu vystřídat toho Hirohita, tak to že mi letadlo přistavěj, abych chvíli počkal, že si pro mě přijdou piloti. Asi za hodinu přišli dva lapiduchové a vodvezli mě do blázince.“ Tak pravil Vincent.

Vincent pravil: „Když jsem měl v Americe hlad a neměl prachy, tak jsem si vždycky zašel do samoobsluhy, tam si naložil košík jídlem a jel s nim před pokladnu. Tam jsem se postavil, a to co sem měl v košíku jsem začal žrát. A než zavolali policajty, tak sem byl najedenej. Policajti mě pak naložili do auta, vodvezli do sousední čtvrti a tam mě vyložili“ Tak pravil Vincent.

Když Vincent chodil po operaci rakoviny o berlích, střetl se na jednom pražském chodníku s hercem Milošem Kopeckým. Kopecký šel proti Vincentovi a nehodlal se uhnout z cesty. Tu zvolal Vincent hlasem velikým: „Uhni, kundo!“ a Kopecký uskočil z chodníku.

Nedorozumění

Foto Michal Šanda

Martin Vokurka

Básně z dubna

Co prostata

Funguje
Nebo překáží
Ptá se chlápek u mušle
V očích má moře
Tropický
Azúro
Jsem snad teplej
(Víc nez moč)
Nebo už je to jedno
V mým věku

Chceš se připojit

Na web na net na síť
Jsme fejsbuk
Grupáč
Jsme mordbuk
Chceš se připojit
umřít
Už dneska

Každá sedmá nahoře bez

Dostane raka
Do kozy
Levý ci pravý
Chlapi koukaj na obě
ňadra
Nádor si vybírá
Úchyl

Metrem na konečnou

ta stará se postavila přesně tak
že zakryla nohy té mladé
v minisukni
pak ta stará nečekaně spadla
vagón s kvílením zběsile brzdil
nedržela se a svět už ji taky nedržel
leť – stará – leť
zlomila si nohu
byla to moje manželka nebo manželka někoho jiného
ležela u dlouhých nohou té mladé
které teď byly dokonale vidět
včetně svých nedokonalostí
bolest té staré tekla z očí okolo úst
lidé křičeli a četli si
vůz konečně zastavil a mladá tu starou překročila
byla to moje dcera nebo dcera někoho jiného
spěchala zase někam pryč
já jsem ji taky překročil a spěchal
nakonec i ostatní
všichni jsme přece chtěli vystoupit
byli jsme na konečné

zíraj z krevet oči smutný
a já jsem už zase
spontánní

je to nejkrásnější vlastnost
umí posrat každou kariéru
je tak úžasná
že den co den
po ní s rozkoší dupeš patami rozedranými
že stříká
i s krví do země

mrtvý oči krevet to neviděj
a tvoje živý tělo zatím hnije
v krustě

Perfektní hmat

Ten hmat je zakázaný
a nelze ho použít
takřka za žádných okolností
snad jen tehdy –
když je třeba otevřít hlavu
dříve než klesne
a vyjmout z ní sen –
lze zkusit
právě tenhle zavržený hmat:
dva prsty jedné ruky
tři prsty druhé ruky
rozhodný obrat ale žádný prudký pohyb
kývání do stran poté zalomit dozadu
všechno jemně a hlavně rozvážně
za chvíli je hotovo
zbývá jen zakřičet
vyloupne se šedé vrásčité mimino
ani nedutá
nikam se nehrne
nakonec si už jen důkladně umýt ruce
zamést stopy a bodavé úlomky kostí
vrátit zpět do anatomického atlasu
aby nezranily
a pak už jen nepodřeknout se
navždy dobře předstírat
že ten hmat vůbec neznáme
ani ten sen
co nikdy nebyl

Dekódování

voníš krásně a trochu odpudivě
k tomu
tvoje hloubka rozvíraná pro ten jedinej okamžik
skrývá totiž sakra špatný geny

je to mnohem horší než tvoje hrozná povaha

pořád se navrací a všechno ničí
marně ji zaháníš den co den snaživou souloží
a vařením svalových vláken

ostatně ví to o tobě
každej kdo tě PRCÁ 1? či dvakrát

ty geny jsou opravdu mizerný

T místo C nebo dokonce A
to je přece průser

ke všem svým ostudným vlastnostem
pleteš navíc písmena slova a bílkoviny
takže věřit se ti nedá i když mlčíš

žádnej sekvenátor času by tě neměl pustit dál

translaci tvých zářivých genetických zítřků
musí rozhodně co nejdřív utnout
ablace a STOP kondom

O smyslu života

každej začátek je těžkej
třeba jen najít odkud odvinout slepenej hajzlpapír
a kterým směrem číst
aby to vůbec dávalo nějakej smysl

začátek je těžkej a čistej
na konci může papír bejt klidně posranej
ale slova
slova musej pořád něco znamenat
jinak nerozeznáš smrt
od pitomýho spláchnutí...

tin Vokurka
Z dubna

Petr Štengl

Uměním proti kultuře a ještě jedna báseň

UMĚNÍM PROTI KULTUŘE!

místo smajlíků
nastoupí hajlíci
o zbytek se postarají zmutovaní mravenci
z krutých dětí
vyrostou beznadějně dospělí
a až se konečně jednou
všichni básníci poserou ze svých básní
bude ta hromada čnít až ke hvězdám
a ten, kdo se na ni první vyšplhá
dotkne se hvězd
a stane se nesmrtelným
protože poezii je třeba brát smrtelně vážně
v tomto domě žil držitel stříbrné medaile
mistrovství světa v onanování
V. R. je básník
jeho verše nikoho neoslovují
Přece nejsem prostitutka
abych se nabízel!
Jako prostitutka je V. R. absolutně bez šance
dotkne se hvězd
a vyhraje magnesii dvakrát za sebou
velký vůz stane se v rámci úsporných opatření hovnocucem

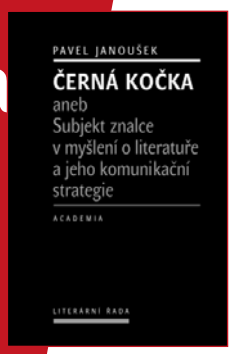
Národní otvor
a národní přirození!

Na každý pupek světa pupendo
Cestou z Palmovky na Balabenku
pod přemostěním
lze spatřit ze země se klubající mohutné betonové penisy
Je to metafora, imaginace nebo angažovanost?
UMĚNÍM PROTI KULTUŘE
Otázka dne
Otázka odvěká
Dokážu zabít?
Zabít člověka?

PORNO KUCHAŘKA SYCENÁ SEVERSKOU DETEKTIVKOU
A OBOHACENÁ ANGAŽOVANOU POEZIÍ
aneb ČESKÝ AJNTOPF
(sponzorováno mysliveckou loby)

Zbourali berlínskou zeď
a vybudovali euroval
já žiju v Praze
to je tam
jo, to je přesně tam
je protivná doba
rakovinou proti prsu
uměním proti kultuře
prsem proti umění
je prasečí doba
je vepřový čas
Ty jedno fašistický prase
kam mi to šaháš?
Ale vždyť přece...
To jo, šahat můžeš
ale ne fašisticky
A jak mám šahat? Komunisticky?
Ne, šahej lidsky
ty prase jedno fašistický
Pane vrchní, jako dycky, jako dycky
PRCHNI!
švédská trojka
švédské kuličky pro kluky i holčičky
pandořiny skříňky z IKEA
Největšími milovníky EU
jsou Španělé, Kypřané a hlavně Řekové
to víte, tahle temperamentní jižanská krev
ta se jen tak nezapře
Gog and Magog s.r.o
támhle za vodou
tři čuníci jdou
kví kví kví kvíkykvíky kví
čuníci řádí jako posedlí
svatý otec umyl nohy žebrákovi
má je teď svatý a přestal chodit
člověk se tu snaží
řízky smaží
a vono nic
ale prej se dá očekávat
že se to přižene támhle
vod Radlic
Sedm statečných trpaslíků
zúčastnilo se soutěže
v pojídání knedlíků
Nějakej Langer ze Žižkova
von byl původně elektrikář
ale pak přesedlal na práva
a stal se z něj ministr vnitra
a jak byl přes tu elektriku
tak chtěl dát dokupy elektrický křeslo
že by ho jako prubnul na tom řidiči Smetanovi
a von jak se vám takhle šťoural v pojistkách
tak se najednou zajiskřilo a...
český lev si v klidu líže koule
starý Brůna studny plní
temně se v nich voda vlní
co sme si to sme si
sloup znovuvztyčme si
bude trčet jak čurák v srdci Evropy
Má vlast a Prodaná nevěsta
z nevěsty se stala manažerka
a vlast je prodaná
Smetana v báni
ten druhej se na tisícovce dlouho neohřál
a fotr tatíček?
Ten je natahovací,
ten je na klíček
ten to dotáhl až na pětitisícovku
a to prosim neměl žádnej hudební sluch
Mařenka zapěje árii
árijská rasa vztyčí pravice
Čechy Čechům
a Dukovi dukáty
a chalup, no jéje, těch dostane od táty – nepočítaně!
Moc není držet v ruce pušku
moc není rozbít někomu držku
moc je ukrást zlaté pero ptáku ohniváku
v přímém přenosu
moc je srát na veškerý lid
mladí se už houfují v destinacích pro úspěch
Stařec zůstal bez moře

Dezinterpreta

Štefan Švec: Minirecenze

Poznej sám sebe – říkal prý Sókratés, nebo to bylo vytesáno do skály u Delfské věštírny, nebo to měl na hýždi vytetované Alkibiadés, nebo tak něco. Humanitní vědy se každopádně blíží k sókratovské moudrosti čím dál víc, a tak posledních pár desetiletí nedělají nic jiného, než zkoumají samy sebe. Historici se zabývají poetikou dějepisectví, psychologové probírají vliv psychologů na psychiku, no a literární vědci analyzují literární vědu víc než literaturu.

Pavel Janoušek, jeden z prominentních literárních vědců u nás, napsal knihu o rolích, vývoji a významu literárních vědců (nebo obecněji znalců). A protože ví, o čem píše, je to knížka dobrá. Janoušek si umí hrát s různými textovými strategiemi, od odborného pojednání přejde plynule k fejetonistické ironii a zpátky, aniž by to rušilo. Jeho nejoblíbenější literární podobou je hlas rozumnosti v poli plném pomatenců, a nutno říct, že tahle role mu jednak sluší a druhak – coby byvšímu řediteli Ústavu pro českou literaturu AV – přísluší. Janoušek dovede ze skrumáže individuálních osudů a přístupů vyextrahovat pravidla (třeba úspěšné strategie pro prosazení se v literárněvědné komunitě), dokáže glosovat zmatenosti při zavádění nových způsobů výuky literatury a – to snad nejvášnivěji ze všeho – umí obhájit samou existenci svého oboru, jeho tradici a význam pro národní společenství. Odpovědí na to, proč studovat literaturu a přemýšlet o ní, je pro Janouška paměť. Tak jako se bez vědomostí nedá přemýšlet, bez paměti nelze budovat vlastní identitu, vlastně vůbec někým být.

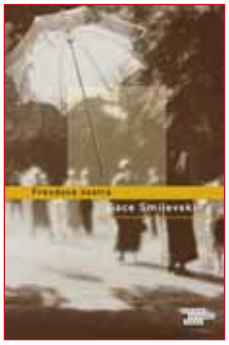
Janouškova odpověď je dobrá. Existuje možná i několik dalších dobrých odpovědí, tahle je ale jednou ze základních. Pokud máte s literaturou profesionálně nebo jinak vážněji co do činění, tahle knížka by pro vás mohla být zábavná i užitečná.

Ukázka:

Závěrem této kapitoly tak připusťme, že existuje také další možnost vzniku citátu. Možnost, že si jej autor zcela vymyslí a komusi jej přiřkne, a tak – pokud mu na to nikdo nepřijde – vlastně legalizuje a objektivizuje svou vlastní formulaci. Učiní-li tak se znalostí autority, na niž odkazuje, a pracuje-li s citátem de facto pravděpodobným, který by daná autorita koneckonců mohla napsat, je tato mystifikace snadno přehlédnutelná. K tomuto extrému však, doufám, v zemi Járy Cimrmana dochází jen zřídka.

(ss. 223–224)

Janoušek, Pavel: Černá kočka aneb Subjekt znalce v myšlení o literatuře a jeho komunikační strategie. Praha, Academia 2012

Asi jsem hnidopich, ale vadí mi, když dobrou, tklivou a citlivou knížku kazí překladatel, redaktor a editor. A obecně hlavně nakladatel, který na text dost pravděpodobně dostal grant, a přesto si neohlídal odevzdanou práci.

Freudova sestra je výborný, smutný román a Goce Smilevski za ten text právem dostává ceny a stipendia na překlady z makedonštiny. To je ale vedlejší.

Knížku přeložil profesor a uznávaný slavista Ivan Dorovský. Ten napsal i ne právě nejsilnější doslov, plný objevných vět jako „Prostřednictvím překladů mohou oceněná literární díla posloužit divadelním, filmovým i televizním tvůrcům k jejich dalšímu tvořivému zpracování a nesporně mohou ovlivnit námětové a stylové bohatství dané národní literatury.“ Nesporně. V Dorovského překladu jako takovém se nicméně občas objevují pasáže, které stylové bohatství žádné národní literatury neobohatí. Namátkou zdaleka ne ojedinělý, poněkud enigmatický příklad: „Život, který je dán pouze jednou, ničí lidskou bytost blouzněním i přesto, že život žije, protože ho žije bez výsledku.“ (s. 155)

Nevyčítám to překladateli, protože takové lapsy se stávají při překladech každému. Má je ale vychytat editor a odpovědný redaktor, v tomto případě Ivana Šelešovská a Jindřich Jůzl – přinejmenším on jako osobnost v literárním světě zběhlá a známá.

Co už překladateli (a zvlášť při jeho rozhledu a vzdělání) vyčítám, je, že když překládá citát – a přiznaný citát – z nějaké knihy, udělá to nejledabylejším možným způsobem, po svém, aniž by se šel do té knížky podívat. Čímž ten citát leckdy zabije, jako když cituje z Nietzscheho Mimo dobro a zlo: „Zahledíš-li se příliš dlouho do propasti, také propast se zahledí na tebe.“ (s. 173) Použitím předložky „na“ místo předložky „do“ ve druhé větě se z jedné z nejhlubších vět západního myšlení stává blábol.

Jiné odkazy překladatel, editor ani redaktor jako by nepoznávali (což je při jejich vzdělání nemožné), tolik je komolí a zabíjejí. Z odkazu na první větu Anny Kareniny se stane paskvil: „Všichni normální lidé jsou normální stejným způsobem, každý blázen je blázen svým způsobem.“ (s. 151) Podobně se „odkazuje“ na Bibli atd. Proč?

Jsem mladý, blbý a nevzdělaný. A trochu mě překvapuje, že tři lidé, kteří se už desítky let živí knihami, nepoznají ani to, co já.

Ani jim se ale nepodařilo originál zabít, ba dokonce si troufnu říct, že profesor Dorovský odvedl na jiných místech velmi dobrou práci. Freudovu sestru stojí za to číst. Škoda těch oděrek.

Smilevski, Goce: Freudova sestra. Přeložil Ivan Dorovský. Praha, Euromedia Group – Odeon 2012.

Po prvních deseti básních jsem chtěl napsat, že v předchozí vydané knížce jménem 55 007 znaků včetně mezer byl Ondřej Buddeus silnější. Že jeho chytré mixování internetu s poezií tam přinášelo něco neokoukaného, zatímco Rorýsy jsou spíš začátečnické pokusy. Ano, na začátku sbírky Buddeus víceméně opakuje věci, které grafická poezie dělá už od šedesátých, ne-li od dvacátých let minulého století. Ale kdo vytrvá, vyhraje. Třetí, a hlavně čtvrtá a pátá část Rorýsů potěší stejnou inteligencí a čerstvostí jako dřív. Malá ukázka:

DNES. Většinou skoro jasny Na východě území ráno oblačno a ojediněle přeháňky nad 500 m sněhové Nejvyšší denní teploty 3 až 7 stupňů Celsia v 1000 m na horách kolem nuly. Silný západní až severozápadní vítr 25 až 30 m/s na horách s nárazy miluju tě o rychlosti až 40 m/s.

Ondřej Buddeus: Rorýsy. Praha, Fra 2012

Dezinterpretace

Krváky z mrazivé Kiruny: Åsa Larssonová

Švédská autorka kriminálních románů Åsa Larssonová (nar. 1966), profesí právnička, pochází z města Kiruny v severním Švédsku. V současnosti žije se svými dvěma dětmi na jihu země, poblíž Gripsholmu. Než se začala věnovat psaní, specializovala na daňové právo. Na mateřské dovolené napsala svou první detektivku, *Sluneční bouře* (2003), která byla oceněna jako nejlepší kriminální prvotina a zfilmována s „Bond girl" Izabellou Scorupco v hlavní roli neohrožené právničky Rebecky Martinssonové. Ta vystupuje i ve všech dalších autorčiných detektivkách. Následující kniha s názvem *Prolitá krev* se stala nejlepším švédským kriminálním románem roku. Romány Åsy Larssonové byly přeloženy do patnácti jazyků, včetně češtiny.

V brněnském nakladatelství Host zatím vyšly:

Sluneční bouře (Solstorm, 2003, česky 2010)

Prolitá krev (Det blod som spillts, 2004, č. 2011)

Temná stezka (Svart stig, 2006, č. 2012)

Než pomine tvůj hněv (Till dess din vrede upphör, 2008, č. 2012)

Oběť Molochovi (Till offer åt Molok, 2011), pátý díl úspěšné série, vyjde česky v létě.

Švédská či obecně severská literatura se v posledních letech představuje českým čtenářům nejčastěji prostřednictvím detektivek. Åsa Larssonová je jednou z řady úspěšných autorek severské krimi, jejíž popularitu u nás odstartovala trilogie Stiega Larssona *Milénium*. Tím pádem se při loňské návštěvě Prahy nevyhnula neustálým dotazům na to, zda nejsou příbuzní. Trpělivě odpovídala, že nikoli, Larsson je pouze velmi časté švédské příjmení. Jejich knihy mají v každém případě společné alespoň výrazné ženské postavy.

Nicméně ve Švédsku už dávno nejsou detektivky považovány za pouhé lehké, zábavné čtivo a věnují se jim i renomovaní autoři takzvané literatury vážné, kteří se v nich snaží předkládat aktuální společenské problémy. Málokterý žánr je také tak feminizován a s nástupem ženských autorek se proměňují témata i postavy detektivek. Spisovatelky, často povoláním právničky nebo novinářky, začínaly psát buď na mateřské, kdy se své profesi nemohly plně věnovat, nebo je původní práce už neuspokojovala. V jejich detektivkách jsou také ženy hlavními postavami.

V románech Åsy Larssonové kromě Rebecky Martinssonové, advokátky a později okresní prokurátorky v Kiruně, vystupuje též policejní inspektorka Anna-Maria Mellaová. Tato silná a houževnatá policistka velmi malého vzrůstu nejen s přehledem šéfuje vyšetřovacímu týmu složenému výhradně z mužů, ale vychovává i čtyři děti. Velký prostor v knihách dostává soukromý život hrdinek, jejich snaha skloubit kariéru i rodinný život či milostný vztah. Nejde tedy o klasické detektivky, ale spíše sociální romány o zločinu, které mají na Severu dlouhou tradici již od 60. let minulého století. Ve druhém kriminálním románu Åsy Larssonové, *Prolitá krev*, jsou například hlavními protagonistkami dvě vitální zamilované padesátnice, které musí svou vášnivou lásku tajit, aby nezpůsobily v uza-

vřené komunitě na severu Švédska skandál, protože jedna z nich je místní farářka, a navíc vdaná. Ta se nakonec stane obětí vraždy.

Všechny kriminální příběhy Åsy Larssonové se odehrávají v nejsevernější oblasti Švédska, v Kiruně a okolí, které autorka důvěrně zná. V jejím stylu se tak strohé líčení vyšetřování vražd mísí s překvapivě poetickým popisy severské přírody v různých ročních obdobích. Výjimkou je pouze *Temná stezka*, která sice na severu začíná, ale komplikovaný děj čtenáře přivádí do vysokých průmyslových a finančních kruhů ve Stockholmu, z nichž vedou nitky až do Afriky. V následující knize se ale Larssonová vrací k sevřenému příběhu z Kiruny, jehož kořeny sahají až do období druhé světové války.

V posledním románu *Oběť Molochovi* se současnost opět prolíná s minulostí. Při vyšetřování brutální vraždy Sol-Britt Uusitalové, žijící v Kurravaaře, stejné vesnici jako Rebecka Martinssonová, vyplouvá na povrch životní příběh zakladatele Kiruny Hjalmara Lundbohma z počátku minulého století a jeho milostná aféra s krásnou učitelkou Elinou Petterssonovou. Ukáže se, že Sol-Brittina vražda a další podezřelá úmrtí v její rodině jsou propojena s dávnými událostmi více, než se zdálo. Když Rebecku šéf z případu odvolá a nahradí ji jejím „úhlavním nepřítelem" Carlem von Postem, prokurátorka se rozhodne vzít si nevybranou dovolenou a pustí se do vyšetřování na vlastní pěst. Pojme totiž podezření, že smrt Sol-Brittina otce, jehož údajně v lese napadl medvěd, nebyla nešťastná náhoda. Požádá proto o spolupráci svérázného starého patologa Larse Pohjanena. Ve scénách mezi Rebeckou a Pohjanenem autorka nezapře smysl pro humor a jejich vzájemné špičkování vnáší do jinak tragického příběhu veselý tón a nadhled.

Jana Holá

Åsa Larssonová: Oběť Molochovi

Rebecka Martinssonová kouřila cigaretu se soudním lékařem Larsem Pohjanenem na ošoupané pohovce v kumbálu pro personál. Lars Pohjanen přerývaně dýchal. Jako by do sebe plíce chtěly natáhnout víc vzduchu, ale nedokázaly to.

Občas ho přepadl záchvat prudkého kašle. Vždycky vytáhl z kapsy zmačkaný kapesník a podržel si ho před ústy. Když dokašlal, chvíli si obsah kapesníku prohlížel a pak ho zastrčil zpátky do kapsy.

„Díky," zavrčel.

„Za co? Cigarety jsou přece vaše," namítla Rebecka.

„Že mi děláte společnost," řekl. „Tady se mnou už nikdo nekouří. Považují to za hluboce nemorální."

Rebecka se ušklíbla.

„Dělám to jen proto, že od vás něco chci."

Lars Pohjanen se spokojeně zařehtal. Pak jí podal nedopalek a Rebecka ho hodila do popelníku. Zaklonil se a nasadil si brýle, které mu visely na šňůrce kolem krku.

„Takže ten chlap, co ho roztrhal medvěd..."

„Spíš sežral. Frans Uusitalo."

„Říkáte, že to byl otec Sol-Britt Uusitalové."

„Jo. V červnu jsme dostali hlášení, že zmizel. V září zastřelili medvěda. V jeho břiše objevili kus lidské ruky. Takže lovci sehnali další lidi a prohledali okolí. A našli ho."

„To byla jistojistě chuťovka. Já ho nepitval. To bych si pamatoval. Musel to být někdo z kolegů v Ume?."

„Hmm, nejspíš z něj moc nezbylo."

Oči se mu zúžily. Zase vytáhl kapesník a odkašlal si do něj.

„Grr. Co po mně vlastně chcete?"

„Nevím, mám jen takové tušení. Podle mě pitvu sice provedli, ale vycházeli přitom z toho, že Frans Uusitalo zemřel v lese přirozenou smrtí a potom ho našel medvěd, případně z toho, že ho medvěd roztrhal. Já bych chtěla, abyste se na něj podíval... důkladněji."

„Tušení," zamumlal Lars Pohjanen.

Martinssonová má tušení, pomyslel si Pohjanen. Pchá. Ale v minulosti už měla pravdu. Před půldruhým rokem se jí zdálo o utopené dívce a přiměla ho, aby mrtvé odebral vzorky vody z plic. Tak zjistili, že nezemřela v řece, kde ji našli, a že to tedy nebyla nehoda.

Tušení, říkal si. Zvedl brýle na čelo a zase je nechal sklouznout na nos. To slovo užíváme nepřesně.

Víc než devadesát procent lidské inteligence, kreativity a analytických schopností se nachází v nevědomí. A to, čemu se říká svrbění v žaludku, tušení a intuice, není často nic jiného než výsledky duševního procesu, o kterém nemáme ani potuchy.

A pálí jí to, říkal si Pohjanen. Dokonce, i když sní.

„A chtěla byste, abych přitom obešel..."

Zakroužil rukou, čímž naznačil úřední formality.

Rebecka přikývla.

„Já teď ani nejsem v práci," řekla. „Vzala jsem si volno. A nejspíš mě už zítra vyrazí."

Pohjanen se chraplavě zasmál.

„Slyšel jsem," řekl. „Kolem vás se pořád něco děje, Martinssonová. Ale v tomhle případě se nedá nic dělat. Jestli ho našli asi přede dvěma měsíci, tělo už nejspíš pohřbili nebo spálili."

„Mohl byste alespoň zavolat kolegovi z Ume?, který prováděl pitvu."

Rebecka vytáhla mobil a podala mu ho. Pohjanen po něm bleskl pohledem.

„No jasně, mám mu zavolat okamžitě. Vy holky z Kiruny asi moc trpělivé nebudete, co? Vlastně se divím, že sem už dávno ne-

vrazila Mellaová a nevytrhla mi pitevní protokol Sol-Britt Uusitalové z ruky.“

„Našli chlapa, se kterým měla Sol-Britt poměr, a jsou zrovna na cestě do Kurravaary, aby ho předvedli k výslechu.“

„Tak to jo. Dobrá, udělám to pro vás. Mladší kolegové sice moc neocení, že jim zavolá takovej starej jezevec jako já a bude se vyptávat na jejich práci. Znervózní. Ale udělám to pro vás, když na oplátku uděláte něco vy pro mě.“

„A co?“

„Pozvete mě na oběd.“

„Beze všeho. Co si dáte?“

„Samozřejmě něco u vás doma. Po hospodách obědvám pořád. Chci domácí kuchyni. A vy dneska určitě nic lepšího na práci nemáte. Můžete tedy uvařit oběd starýmu patologovi, který bude kvůli vám otevírat hroby.“

Vzal si od Rebecky telefon a otáčel jím v rukou ze všech stran. „To je ten dotykovej vynález? V tom případě mi budete muset číslo vyťukat sama.“

Kolega v Ume? nebyl k sehnání. Ale Lars Pohjanen jim zanechal Rebečino číslo a oni slíbili, že kolega zavolá zpátky, hned jak se objeví. Vyrazili do Kurravaary.

„Kdy se musíte vrátit?“ zeptala se Rebecka.

„Pchá! Až zítra.“

„Bezva,“ Rebecka na to.

Zaparkovali před jejím šedým eternitovým domkem.

Pohjanen se vysoukal z auta, opřel se o ně a zapálil si cigaretu.

„Máte to tu pěkné,“ pronesl obdivně a zadíval se k řece, která se ve studeném podzimním slunci leskla jako modrý šperk.

Rebecka zašla dovnitř. Když se vrátila, nesla přes rameno rybářský prut a v podpaždí starou dřevěnou stoličku.

„Típněte to a pojďte se mnou,“ vyzvala Larse Pohjanena. „Zajdeme dolů k řece.“

Když tam došli, hodila kabát na zmrzlou trávu a na konec udice navázala třpytku.

„Pokud nic nechytíme, mám v mrazáku ještě sobí filé.“

„Kdybych byl mladší, hned bych si vás namluvil,“ utrousil Pohjanen.

Uvelebil se na stoličce a zapálil si další cigaretu. Mhouřil oči do sluníčka, které už stálo nízko a na řeku, stromy a domky na druhém břehu vrhalo růžové světlo.

Rebecka mu přikryla nohy dekou. Vlčák Jusko, přezdívaný Smrkáč, protože byl ještě skoro štěně, se rozvalil na zemi vedle něj a znuděně zívl.

Pohjanen si v potrhané igelitce přinesl svoje propriety. Náhradní triko, cigarety, desky a nějaké papíry. Vytáhl z ní také plastovou lahev.

„Nedáte si?“ zeptal se Rebecky.

Překvapeně se usmála.

„Co to je? Lékařský líh?“

„To si pište.“

„Brr,“ otřásla se procítěně.

„Jaképak brr. Ochutnejte.“

Rebecka nahodila udici a zmizela v kůlně. Vrátila se s vlastní plastovou lahví a dvěma kalíšky.

Pohjanen nedokázal skrýt nadšení.

„Krucinál, ženská,“ řekl. „Jste přece prokurátorka. Pálíte si načerno kořalku?“

Rebecka zavrtěla hlavou. Dál už se na nic neptal. Nalili si navzájem na ochutnání.

Rebecka uznala, že lékařský špiritus není tak špatný. Pohjanen jí prozradil, že trik spočívá v tom, že se líh smíchá s vodou a vloží do ultrazvukové lázně, aby se narušilo spojení mezi molekulami vody a ty se mohly smísit s etanolem.

Vyprázdnil svou sklenku a na oplátku pochválil Rebečinu samohonku. Vysvětlila mu, že důležité je udržet správnou teplotu jak ve vařáku, tak při chlazení v destilační koloně.

Pohjanen přikývl a natáhl ruku, aby mu dolila.

Právě když ryba zabrala, zazvonil telefon. Zatímco se Pohjanen vybavoval s kolegou z Ume?, Rebecka vytáhla tři okouny a jednoho lososového pstruha.

Jestli se soudního lékaře z Ume? dotazy na pitvu, kterou před časem prováděl, nějak dotkly, nedal to na sobě znát. Místo toho jim předhodil kost.

Vyptával se ho přece samotný Lars Pohjanen. Ve Švédsku by každý patolog udělal první poslední, jen aby mu vyhověl.

„Moc dobře si na něj pamatuju,“ řekl. „Počkejte, podívám se do počítače... Pohřbili ho před měsícem. Ale mám tu jeho kost, kdybyste měli zájem. Totiž... víte, dědkovi bylo už přes devadesát, ale byl zdravý jako řípa. Policii se nepodařilo získat žádné rentgenové snímky, podle kterých by se dal identifikovat. V životě nebyl v nemocnici. A už přes dvacet let neměl zuby, takže v úvahu nepřicházela ani identifikace podle zubních snímků. Uřízl jsem tedy kus stehenní kosti a chtěl ho poslat na analýzu DNA, ale kost byla trochu poškozená. Vypadala nějak divně, tak jsem ji strčil do mrazáku a do laborky jsem poslal jiný kousek.“

„O jaké poškození šlo?“

„Možná to způsobil medvěd, nevím. Chcete tu kost?“

„Jo, děkujeme. To by od vás bylo milé. Jo, mezi námi, do záznamů nic uvádět nemusíte.“

„Hmm, jak myslíte. Mimochodem, jestli vás to zajímá, tak jeden z těch lovců, co ho našli, objevil o týden později někde v lese dědkovu košili. Zavolal nám, jestli ji nechceme. Řekl jsem mu, ať ji předá policii, podle mě by si ji měli nechat tam. Jsou to všechno neschopní pitomci.“

Pohjanen a kolega z Ume? se hlasitě zasmáli jako dva pyšní havrani na špičce borovice.

Rebecka se otočila na kameni, na kterém balancovala ve svých luxusních kozačkách. Smrkáč zvedl hlavu a zaštěkal.

„Stejně je to nějak divný,“ řekla Rebecka Pohjanenovi. V ruce svírala čtvrtou či pátou zpola plnou sklenku lékařského lihu. „Nepřijde vám zatraceně divný, jak v té jejich rodině všichni umírají?“ Lokla si a ukázala sklenkou ke sporáku. „Takhle se mají správně vařit mandlové brambory. Přesně takhle. Vložíte je do studené vody, a jakmile se voda začne vařit, stáhnete je z plotny a necháte půl hodiny odstát. Jinak se rozvaří. Jsou to hrozně choulostivý potvory.“

Pak panáka odložila a zaposlouchala se, jak na pánvičce syčí rozpuštěné máslo. Hodila na ni ryby a chopila se kastrolu s bramborami.

„Divný je tady jedině...“ oponoval jí Pohjanen a jazyk se mu přitom trochu pletl. „Divný je tady jedině to, že jste se ještě nevdala.“

Rebecka potřásla hlavou a slila vodu z brambor. Do smržové omáčky pak zašlehala trochu soli, pepře a rybízového želé. Pohjanen se došoural k lednici a otevřel dvě piva.

„Domů budete muset jet taxíkem,“ řekla Rebecka. „Nebo se vyspíte na pohovce.“

Sedli se naproti sobě.

„Ale jestli tu chcete přespat, musíte mi slíbit, že neumřete.“

Pohjanen Rebecce dolil zbytek. Lékařský líh došel. Ale Rebeccina lahev byla pořád ještě zpola plná. Přikývl.

„Ta košile...“ spustil Pohjanen a přitom vidličkou rozmačkal brambory do omáčky.

S loupáním brambor se stejně jako Rebecka neobtěžoval.

„Měli bychom se na ni mrknout. Jsem zvědavý, jestli ji policie ještě má.“

Všechny ryby už spořádali. Pohjanen ještě dojídal brambory s omáčkou a Rebecka Martinssonová zatím sebrala síly a zavolala Sonje na recepci policejní stanice. Zeptala se jí na tu košili nalezenou v lese. Když jí Sonja po chvíli zavolala zpátky, už dojedl i Pohjanen. Usadili se před krbem a popíjeli pivo. Kořalku nechali na stole.

„Nejste uplakaná?“ vyptávala se Sonja. „Máte takový divný hlas.“

„Kdepak,“ ujistila ji Rebecka. „Mám se báječně.“

Nejvyšší čas uvařit si konvici pořádně silné kávy, říkala si.

Sonja upřesnila, že košili nenašel nikdo z lovců. Objevil ji jeden chlap z Lainia při sbírání brusinek. Když v září zastřelili medvěda a našli Franse Uusitala, courala se v těch místech spousta lidí z čiré zvědavosti. Jeden z nich našel tu košili a nahlásil to na policii.

„Máte ji... ještě?“ chtěla vědět Rebecka.

„Kdepak,“ odpověděla Sonja. „Fuj, o takovou starou špinavou košili jsme nestáli. Ale na toho nálezce mám telefon. Jestli chcete, pošlu vám číslo na jeho mobil.“

„Bezva.“

„Vážně jste v pořádku? Nejste nastydlá?“

Pohjanen a Rebecka si zahráli kámen nůžky papír o to, kdo tomu člověku zavolá. Chvíli jim to trvalo, protože se nedokázali dohodnout, jestli ukážou symboly na tři, nebo až poté, co napočítají do tří. Pohjanen navíc několikrát ukázal symbol, ještě než Rebecka začala počítat.

Nakonec mu zavolala Rebecka. Pohjanen mezitím házel Smrkáčovi tenisák. Koberečky a židle přitom lítaly na všechny strany.

„To byste musela vidět na vlastní oči,“ vyprávěl ten chlap Rebecce. „A tak jsem se zašel podívat ještě na jednu mýtinu o kus dál, jestli tam neroste klikva. Loni jsem prodal brusinek a klikvy za čtrnáct litrů.“

Zarazil se. Najednou si uvědomil, že mluví s rukou zákona. A ty peníze samozřejmě nezdanil. Tak to bude v pěkné bryndě.

„Přeháníte,“ řekla Rebecka. „Uvěřím vám, až to sama uvidím. Ale stejně! Máte můj obdiv! A přitom jste našel tu košili?“

„Jo,“ oddechl si a říkal si, že existují i rozumní prokurátoři, co mají pro člověka pochopení. „Vzal jsem si s sebou igelitové pytlíky na brusinky. Tak jsem našel větvičku a tou jsem košili do pytlíku nějak nasoukal. Pak jsem zavolal na policii a zeptal jsem se, jestli ji chtějí. Neměli zájem. Řekli, ať ji dám soudnímu patologovi. Zavolal jsem tedy jemu. Řeknu vám, to bylo horší než se dovolat Telii. Ale ten měl za to, že košile patří policii. Jsou to amatéři, to svět neviděl.“

Znovu se odmlčel.

„Na tom trvám,“ dodal nakonec se vzdorem v hlase namířeným proti těm nahoře.

„Máte ji ještě?“ zeptala se Rebecka.

„Jasně že ji mám,“ ušklíbl se. „Teď o tom přece ví policie i patolog. A najednou si vezmou do hlavy, že by tu košili chtěli. V tom případě bude nejlepší, když jim ji můžu kdykoli vydat. Nemám pravdu? Leží v pytlíku v garáži. Byla příšerně cítit, víte, psi z toho vyšilovali.“

Rebecka se vrávoravě zvedla.

„Nesahejte na ni,“ přikázala. „Okamžitě si pro ni přijedu.“

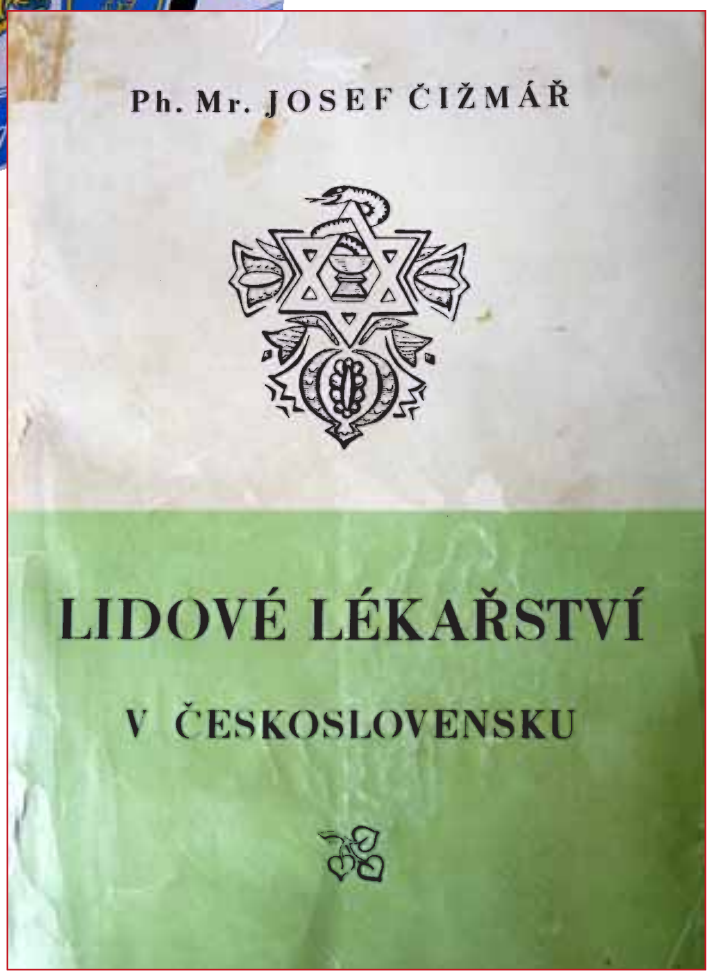
Přeložila

Jana Holá

Z antikvariátních banánovek

Dezinterpretace

Josef Čižmář se narodil roku 1868 ve Vizovicích. Vystudoval farmacii v Linci a Praze. Působil v Novém Městě nad Váhom, v Popradu, Sučanech, ale i v cizině v Sofii, Sarajevu a Lublani, než se v roce 1919 natrvalo usadil v Brně, kde také roku 1965 zemřel. Byl významným vlastivědným pracovníkem a znalcem regionálních dějin rodného Vizovicka. Z jeho iniciativy vznikl ve Vizovicích Krajinský muzejní spolek, on sám sepsal Dějiny a paměti města Vizovice (1993) a Národopisné a životopisné paměti Vizovic (1938). Kromě toho se zaobíral problematikou lidového lékařství, pověr a zvyklostí.

Lidové lékařství v Československu

Na toto téma sepsal řadu časopiseckých článků a také objemnou knihu Lidové lékařství v Československu očima lékaře (1946). V Dobré adrese jsme už v minulosti otiskli pojednání Josefa Košťála Zaříkávání v nemocech, proto jsme teď vybrali naopak kapitolu o nemocech čarováním způsobených.

Slovo **čary**, poukazuje na **čáry**, slovensky **čiary** čili **písmo**, ať to již původně představovalo jistá slova nebo jen magické znaky, kterými v každém starobylém čarodějství různé předměty bývaly označeny. **Čarodějník** znamenalo tedy původně muže, který takové magické čáry a znaky psal. Na čáry věřili ti, kteří je strojili a také ti, kteří se cítili jimi býti dotčeni i sami soudcové a osoby vzdělané. Vždyť čarodějství bylo v rakouské říši **vymazáno ze seznamu zločinů teprve r. 1766**.

Na otázku, zdali mohly čarováním různé nemoci vznikati, odpovídají přesvědčivě všichni lékařští badatelé. Byla to pevná víra ve zlé účinky čárů, která podlamovala tak životní síly postižených, že skutečně chřadli a předčasně umírali.

Čarodějnice nebo **čaroději, jsou prý lidé, kteří odřekše se Boha a se zlými duchy se spolčivše, nabývají od nich nadpřirozené moci a mohou se v můru, v kočku nebo v ropuchu proměniti**. Proto lidé takové ženě, na kterou hádají, že čaruje, nic z domu nepůjčí, a půjčí-li, položí to na roh stolu, tím se čáry ruší.

Na čarodějnici nemá se ukazovati prstem, poněvadž může pustit střelu (stříly) do prstu.

Kněz u oltáře pozná čarodějnice, když žehná velebnou svátostí. Jsou prý zády obráceny k oltáři. Mají pod paždí cihlu, v ruce hrotek a sedí na malé stoličce (1).

Na východní Moravě i na Slovensku věří se místy až dosud, že bosorka či bosorkyňa (bosorák, bobonica, bobonik, újemnica, újemník) může počarovat, porobit a zostudit.

Na Novoměstsku přejde-li cikánka mimo stavení, vylije se za ní hned hrnek špíny, aby nezostudila (2).

Chce-li někdo počarovat (porobit na osuda), nesmí se 9 dní umývati. Potom si musí od člověka, kterému chce uškoditi, a ještě z osmi jiných chalup vyptat mouky, musí si opatřiti z devíti hřbitovů hlínu a uhnísti z toho podobu člověka. Tento hliněný panák se musí „vepchat do sisla“ na chalupě proti východu slunce. Poškozený může si jen tak pomoci, jestliže si na posteli zapíchne 9 zlomených jehel, 9 nožů a 8 „smídek“ chleba a pak si na to lehne. Tak si pomůže i „keby mal na dušu púšťat.“

Jak se nemoc udělá? Bosorka zmocní se kousku nehtu, trochy vlasů, nebo kousku starší košile, kterou nosil ten člověk, kterému se má „udělat“. Všecko to vloží do nového hrnečka, jenž se pokryje pokličkou a obmaže hlínou. Potom zakope hrneček potajmu buď do bařiny nebo do močálu. Vykope-li se hrneček z bařiny, je nemocnému pomoženo.

„Vezmi štětiny, nabij do pušky a střel do své haleny! Ty štětiny vejdou do těla tvého nepřítele a bude se mu celé tělo odbírati, a pomalu hníti (3).

Ve smolných knihách bítešských čteme k r. 1571, že jistá Maštálková z Náměště nalila paní Nandě do botek vodu, strojenou ze psů a koček, načež paní Nanda uschla. Týmž způsobem zemřela Ďoubalka v Bíteši a Kamaska primátorka tamtéž ochroměla na obě ruce.

Prášek čarodějský strojily čarodějnice z žab a rtuti. Přidávali k tomu prach z umrlců

a také ze štírů a z nekřtěňat na hřbitově vyhrabovaných a konečně také ze slepých i vidomých vrabců, ze psích mozků, ze psího lejna a z „německých myší“. Takový prášek sypali na knedlíky a jiná jídla. Muž ženy travičky, Jan Saník, vypiv vodu s práškem „se rozpukl“.

Slepotu způsobiti je snadné: vezme se vlas z té osoby, která má oslepnout a zašijí se tím vlasem žábě oči.

Nejčastější byly čáry za účelem pomsty. „Vezmi na Veliký pátek před východem slunce svíčku a dej ji rozžatou do komína; potom vyříkej všecko protivenstvo, které jsi vytrpěl a ten člověk, co ti ubližoval, dostane odplatu do roka a do dne.“

Pomlouvá-li nás někdo, máme naplíti do cípu kapesníku a ty sliny bodat. Tak bodáme jazyk toho, kdo nás pomlouvá a jazyk jemu opuchne (4).

Střelenina. To píchne v údu a vyskočí modré očko, okolo zahnojené. Střelenina je trojí: z práce, z větru a dělaná zlým škůdcem.

Když **čarodějnice „postřelí“**, naběhne pod kolenem boule, v níž jsou vestřeleny chlupy, kůstky, skořápky z vajec a podobné věci. Jde se pod komín a nemocný vyzvedne nohu na židli. Někdo druhý vtlačí nemocnému pod koleno pušku a náhle vystřelí. Tak mu pomůže.

Bohyně Zigová radila: Z devíti mezí zelinek natrhat a devatero dřevo si zaopatřiti, jenom nesmí býti ořechové a osikové. Všecko dřevo musí se uvařit ve vodě ze tří studánek a tří močidel. Tím odvarem má se nemocný umýti a smyvky na šíp vylíti.

Chceš-li, **aby na tebe žádný nevystřelil**, kup si nůž a uřež si kus levé paty. Potom jej sněz a říkej Otčenáš a Zdrávas a Věřím v Boha (5).

Nesnesitelná **žízeň** se přičaruje, dá-li se člověku pojísti trochu pokrmu, který byl husím hrdlem protáhnut (6).

Která manželka chce, aby její **muž umřel**, zakope jeho svatební košili do země. Jak ta košile tyří, tak manžel schne.

Zlý manžel vykrajuje z chodníku šlépěje své **manželky** a ta pak do roka **zemře**.

Nadouti člověka může každý, kdo vezme jeho teplý trus, dá ho do hrnku, přidá k němu kvasnic a mouky, hrnek přiklopí a položí na kříženou cestu. Jak to v hrnci kyše, tak se ten člověk nadouvá.

Chtěl-li někdo **souchotě** přičarovat, opatřil si kousek nehtu, uložil to do holubího srdce, propíchl jehlou a nechal na slunci vyschnout.

Kdo chce na koho vši poslat, ať vezme kus hovězího masa, dá jej do hrnce, zamaže hrnec hlínou, postaví do mraveniště a jmenuje člověka, na kterého chce je poslati. Za krátký čas bude ten člověk celý zavšivený. Od takových vší si pomůže jenom tak, že jednu veš uváže na nit a pověsí ji do komína (7).

Na **prízinek** (ekzém) má se připravit odvar ze 2 prutů březové metly, do odvaru pustit 9 žhavých uhlíků, 9 kůreček chleba, 9 zrnek soli, 9 kapek vlastní moči. Z toho má si uřeknutý třikrát upíti; ze zbytku má se polovice vylíti do pantů u dveří, aby chorý zpevněl, „keť to ide do železa“. Druhá polovice však na střechu, „aby hore stal“.

Na věc nalezenou má nálezce napřed **naplivnout**, než ji zdvihne, poněvadž ta věc může býti učarována a ublížiti na zdraví.

Zvláštní způsob působení na nervovou soustavu je, když někdo dovede „stavět“ nebo **„zamrazit“**. Připomíná to moderní hypnotisování. Zamrazený zbaví se při tom své vůle, jeho ruce zdřevění tak, že nemůže nic konati. Jak těžko jest získati schopnost zmrazovati, vysvítá z návodu: „Kdo uřeže stříbrným penízem hadovi hlavu, nechá z té hlavy vyrůsti hrášek a z hrachu uplete věneček, ten dovede každého, na koho tím věnečkem pohlédne, zamrazit“ (8).

Poněvadž prostý lid věřil, že mnohé choroby vznikají působením zlých **bosorek**, hledal pomoc u **bohyní**, jichž bývalo dříve na Slovensku a Slovácku mnoho. Není to tak dávno, co ještě působily v plné slávě na hrozenkovských kopanicích 4 bohyně. Byly to: Anča Pagáčena starší, zvaná Fluksena (nejproslulejší), mladší Pagáčena a mladší Belohlavá. V letech 80. v 19. století byla hlavní **bohyní na Žitkové** Dorka Kabrhelová. Kromě těchto působila jedna bohyně v Rudimově a jedna na Bilovsku. Na Březové, blíže Uherského Brodu, působila bohyně Šochorka. Proslulou bohyní byla Dora Šurmánková v Boršicích u Ostrohu. Všecky tyto bohyně uměly také odkrývati a vraceti věci ukradené a začarované, pomáhati milencům a manželům v jejich důvěrných tužbách, hospodářům od škůdců, dále zažehnávati a zaklínati. Za Žitkové bylo bohyňování prastaré a dědičné. Matka vyučila dceru a tak to šlo dále. Zařízení bylo dosti jednoduché: kus vosku, hrneček na tavení, hrnec se studenou vodou a nějaké zeleniny.

Po zaklínání, kteréž podle faráře Josefa Hofera uveřejnil prof. Niederle, slévala bohyně vosk do vody, načež vytáhla úlitek vosku a říkala např.: „Pozrice sa, tady je vaša sestra Kačenka. Prvéj mala hlavu položenú a včil, no pozrice sa, jak ma už hlavu hore! Už je jéj lepšie, už jej ništ nebudze.“

Patronem (ochráncem) od čárů a kouzel je **sv. Benedikt**.

Literatura

1 Viktorin Frantl: Čarodějnice na Slovácku
2 Moravský lid, Telč 1892
3 Časopis Matice moravské 1895
4 Řehoř Uram-Podtatranský: Nemoce a ich liečenie
5 Čeněk Zíbrt: Myslivecké pověry a čáry
6 Magické recepty z bošáckej doliny, 1896
7 Josef Vojtěch Houška: Pověry národní v Čechách
8 Časopis Musea olomouckého, 1897

Připravil
Michal Šanda

NFA na letních festivalech v ČR i zahraničí představí restaurované filmy a unikátní cykly

Národní filmový archiv u příležitosti svého 70. výročí připravil atraktivní program pro Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary a Letní filmovou školu v Uherském Hradišti. Své jubileum NFA letos ovšem oslaví i na prestižních přehlídkách v zahraničí. Festivaloví diváci se můžou těšit na originální dramaturgii.

Karlovarské publikum má možnost seznámit se s restaurátorskými počiny NFA. Nákladné digitální restaurování filmu *Všichni dobří rodáci* finančně zajistila Nadace české bijáky, která již v loňském roce takto podpořila renovaci snímku Hoří, má panenko od Miloše Formana. Stejně jako u *Markety Lazarové* a *Hoří, má panenko* NFA pro restaurování, které probíhalo ve studiu UPP, zajistilo odborný dohled. „Cílem restaurování je dobrat se k historicky autentické podobě snímku, k verzi, kterou v domácích kinech viděli a slyšeli jeho první diváci. Právě tato verze byla předmětem rozsáhlého archivního výzkumu" vysvětluje Anna Batistová, ředitelka sekce audiovizuálních sbírek NFA. Výsledky rozsáhlého historického výzkumu, který u příležitosti restaurování *Všech dobrých rodáků* NFA podnikl, budou na konci roku zveřejněny v knižní podobě.

Výsledek tradičního procesu restaurování filmového pásu pak představí němý film *Příchozí z temnot* (Jan Stanislav Kolár, 1921). Film o elixíru života a tajemství Černé věže uvidí diváci poprvé po desetiletích tak, jak jej ve 20. letech natočili. „Během rekonstrukce filmu totiž historici z NFA odhalili, že všechny existující kopie byly vyrobeny po roce 1950 z negativu, který měl dva zaměněné kotouče. Diváci si toho zřejmě nevšimli. Historici film označovali za obskurní a mysteriózní a psali o velmi komplikovaném příběhu se spoustou flashbacků", uvádí restaurátorka filmu, Jeanne Pommeau. Nově rekonstruovaná verze filmu ty diváky, kteří jej viděli v nahodilém pořadí, jistě překvapí. Světovou premiéru restaurované verze v Karlovarském divadle doprovodí originální živá hudba pro bicí nástroje, kontrabas, kytary, mandolínu, sbor a magnetickou pásku.

Program restaurovaných filmů uzavře *Pytel blech* Věry Chytilové a *Zablácené město* Václava Táborského, které byly původně digitálně restaurovány pro Mezinárodní filmový festival v Benátkách.

Pro **Letní filmovou školu** NFA připravilo program *Širokoúhlá šedesátá.* Cyklus inspirovalo 60. výročí revolučního materiálu CinemaScope, který rozmach širokoúhlých filmů odstartoval. Dramaturgickým klíčem tedy není osobnost autora nebo tematické zaměření, ale použitý filmový materiál a jeho vliv na celkovou estetiku díla, což umožňuje dívat se na jedno z nejslavnějších období dějin naší kinematografie mimo prizma Nové vlny. Vybrané filmy užívaly široké plátno pro odvážnější a vyspělejší práci s prostorem a rámem a pohybují se v širokém spektru od žánru a výpravnosti k intimnější osobní výpovědi a lyrice. Jednotlivé projekce doplní úvody odborníků z NFA.

Podobně technický pohled na dějiny českého filmu nabídne NFA návštěvníkům nejvýznamnějšího festivalu historických filmů **Il Cinema Ritrovato v italské Bologni**. Jeho 27. ročník se koná 29.6. - 6.7. a organizuje jej Cineteca di Bologna. Právě na tomto festivalu se představují nejzásadnější restaurátorské počiny roku, letos mimo jiné *Badlands*, *Hirošima, má láska*, či *Řím, otevřené město*. NFA pro Bolognu připravil cyklus ***Na emulzi záleží: Orwo a Nová vlna***. Dramaturgii určila specifická praxe výroby filmů v Československu, kdy docházelo k neobvyklým kombinacím negativních a pozitivních materiálů různých výrobců. Negativy Eastmancolor a Kodak byly kopírovány na východoněmecké Orwo a Orwocolor. Tento technologický fenomén, který ocení početné expertní publikum festivalu, dokládáme na divácky atraktivních filmech jako *Sedmikrásky* nebo *Limonádový Joe*.

Do sekce *La guerra è vicina: 1938-1939* (Válka je blízko) si dále dramaturgové festivalu vybrali film Hugo Haase *Bílá nemoc*.

V srpnu se NFA účastní 29. ročníku **Mezinárodního festivalu němého filmu v Bonnu**, kde dojde k prvnímu mezinárodnímu uvedení restaurované verze *Příchozího z temnot.* Projekci pod otevřeným nebem doplní živé hudební vystoupení experimentálního oscilujícího tria pod vedením Andrey Rottina. „Účast na tomto významném specializovaném festivalu nás těší obzvláště proto, že česká němá filmová tvorba je v zahraničí až na jednotlivé výjimky naprosto neznámá", komentuje generální ředitel NFA, Michal Bregant.

NFA filmy na KVIFF:

Všichni dobří rodáci
29.6.2013 12:30 Velký sál
3.7.2013 19:30 Lázně III

Příchozí z temnot
1.7.2013 21:30 Divadlo

Pytel blech a *Zablácené město*
1.7.2013 11:30 Drahomíra
3.7.2013 15:30 Kinosál B

NFA filmy na Il Cinema Ritrovato

Sedmikrásky
Ikare XB-1
Údolí včel
Až přijde kocour
Ostře sledované vlaky
Pytel blech
Dáma na kolejích
Limonádový Joe
Bílá nemoc

NFA filmy na LFŠ:

Ikarie XB1
Cesta hlubokým lesem
Naděje
Ztracená tvář
Dita Saxová
Noc nevěsty
Údolí včel
Po stopách krve
Horoucí srdce

Kontakt pro média:
Aleš Rumpel
Ředitel sekce vnějších vztahů
NFA
775 616 055
ales.rumpel@nfa.cz
www.nfa.cz

Detailní filmografické údaje k uváděným filmům najdete na http://web.nfa.cz/CeskyHrany-Film/cz/obsah/index.html

Dezinterpretace

Jan F. není nikdo a je všichni. Z proudu jeho myšlenek je třeba vybírat, teprve tak formujete jeho osobnost. Podle našeho výběru z jeho deníků se zdá, že je to novinář středního věku s velkou rodinou, pravicově liberálního smýšlení a sklonem k ostrým formulacím a černému humoru.

Z deníku Jana F.

25. května: Občas narazím na knihu, kterou při nejlepší vůli nejsem schopen dočíst… Může být zajímavá, ba přímo naléhavá a drásavá, a přesto ji po několika marných pokusech odkládám… Jako by mi byl její obsah až příliš vzdálen, každá z vyzkoušených cest do jeho nitra se ukazuje být slepou a mé oči jako by nedovedly na čtený text vhodně zaostřit.

26. května: Po desítkách let jsem navštívil Divadlo Spejbla + Hurvínka. A bylo to – velmi dietní. Teletubbies z překližky. Ani Alenku kus nenadchl. Při odchodu prohlásila: „Božínku, ti lidé…“ Tak jsem se jí raději podíval do mp3, zda tam nemá Richarda Wagnera…

27. května: V dnešním Týdnu jsem se dočetl, že ač jsem to netušil, jsem vlastně členem vlivné svého druhu zednářské organizace. Týden vzal řadovou křesťanskou organizaci Fokoláre, vyjmenoval pár lidí s ní spolupracující a udělal závěr, že řídí zemi podobně jako zednáři. „Na fokoláre asi něco opravdu bude, když se k němu podle různých odhadů hlásí až pět milionů katolíků.“ Článek má senzační název: Zednáři v českém parlamentu. Asi bych se měl jít udat, že jsem byl členem skautského oddílu. A dnes má skauting asi 40 milionů lidí!

28. května: Noblesa je, když se v domě ucpe odpad, všechno vyteče u vás v bytě, a vy použijete slovo „fekálie“.

29. května: Titulek na webu: „Praha je devátým nejoblíbenějším cílem turistů. Na první pětku nemá.“ V jeho druhé větě celá tragédie naší národní povahy. Ukňouranost, sebemrskačství, potřeba zaškodit za každou cenu, neschopnost oslavit úspěch a nějak ho prodat. Kdyby bylo deváté třeba Sydney, Australani by to slavili týden. A Peking? Ti by to slavili dva týdny a pak by dvě pětiletky letadly rozháněli smog, aby jednou byli osmí. Ale my? My sklopíme zrak a zahuhláme, že jsme tedy jako devátí, ale že moc dobrý to tedy jako není. A takhle si tu žijeme.

30. května: Než necháte zablokovat platební kartu, když ji nemůžete najít, podívejte se do dětské hrací pokladny, a to i v případě, že děti tvrdí, že neví, co to platební karta je.

31. května: Kdy se stanete doopravdy sami sebou? Až vám přestane vadit, že nevíte, kdo jste.

1. června: Na letišti Václava Havla. Pivo za sto padesát korun, wifi dvacet minut zdarma. Pravdu a lásku můžete mít v palubním zavazadle, ale jen v balení do 100 mililitrů.

2. června: V cizině nečtu tweety o české politice. Rychle ztratíte kontext a máte pak pocit, že čtete zápisky nespokojených zaměstnanců Disneylandu.

3. června: „Otec švienty kerowal do nas toto slovo" – polština na generální audienci ve Vatikánu má své chvilky.

6. června: „Řecká komunistická strana věří, že musíme bojovat proti kapitalismu, protože jde o systém, který lidi využívá a nenabízí jim demokracii." A to je základní omyl všech komunistů, socialistů, fašistů, nacistů, zelených a dalších, že se domnívají, že kapitalismus JE systém. Kapitalismus není systém, kapitalismus nikdo nenaplánoval. On vznikl a funguje přirozenou cestou, na rozdíl od všech „ismů", které tu přirozenost naopak chtějí nějak usměrnit.

7. června: Přišlo mi v mailu: „Ráda bych Vás informovala, že právě v těchto dnech vzniká ve studiu Soundsquare české znění rodinné komedie Šmoulové 2, která bude do českých kin uvedena 8. srpna 2013 ve formátech 2D a 3D. Obsazení dabingu naleznete v přiložené tiskové zprávě, v novém filmu přibyly mimo jiné nové role dvou roztomilých Neplechů, které v českém znění namluvili Tereza Voříšková a Václav NOID Bárta. Budeme rádi, pokud informaci zveřejníte." Kdybych to měl napsat, vypadalo by to asi takto: „Ty kurvy už prní šmouly podruhé a ještě přizvaly další perverzáky. Zabte je všechny, i Gargamela. Za tohle by měli jít všichni ke zdi."

8. června: Z policejní svodky: „Vodní hlodavec byl však tvrdohlavý a s hlídkou si chtěl zahrát na schovávanou."

9. června: Vtip dne: Co je horší než červ v jablku? – Holokaust. Protože nic není horší než holokaust.

10. června: Papírové noviny jsou stále nezastupitelné, ať si o jejich budoucnosti každý říká, co chce. Ukázal to i výslech potenciálních členů poroty v kauze George Zimmermana, který na Floridě zastřelil sedmnáctiletého neozbrojeného černocha, údajně v sebeobraně. Otázka: „Četla jste novinové články o Zimmermanově případu?" Odpověď: „Noviny se u nás používají v kleci pro papouška."

14. června: Protikorupční policie zatkla poslance za to, že vzali práci v polostátních podnicích za to, že odešli ze sněmovny a v hlasování nepotopili vládu. Mně to prostě hlava nebere. Tahle země je prolezlá korupcí. Předražené zakázky. vytunelované EU fondy. Miliony, stamiliony, miliardy tečou proudem do soukromých kapes. A my tu nejspíše obviníme premiéra za to, že zřídil trafiku vzpurným poslancům – což je nemrav, ale rozhodně ne krádež.

15. června: Jeden z prokurátorů ohledně poslanců řekl, že když někdo vykonává práci, za kterou dostává milion ročně, je to stejné, jako když dostává milion na ruku. To by mne zajímalo, kde takoví lidé studovali. Ten milion ročně nedostávali bývalí poslanci za to, že se narodili, nebo že získali mandát, ale za práci, kterou odvádějí. Ptám se, kde je ten úplatek. Čím se živí pan prokurátor? Rosou a zpěvem ptactva?

Žena se ptala, jestli nepůjdeme na oběd do restaurace. Haha – na to tak asi naletím. Já zaplatím oběd, pak si zapícháme, korupce jako svině, ne, jsi průhledná jak akvárko.

16. června: Obvinění jsou i vojáci z rozvědky, kteří sledovali premiérovu ženu na žádost jeho sekretářky. Jeden z nich se podle prokurátora „vyjádřil způsobem vhodným vojáka, důstojníka české armády a generála". Totiž, že se přiznal. Časy se očividně změnily v Kovandův prospěch. To takový inspekční generál von Schwarzburg přece říkával: „Máte revolver? Máte. Na vašem místě bych věděl, co s ním dělat."

17. června: Vodit obviněné exposlance a spol k výslechům v takzvaných „medvědech" je absolutní nechutnost. To je nějaký předpis? Nebo jde spíše o divadlo pro média a krvelačné masy? Kdyby šlo o masové vrahy tak ani neceknu, ale ono jde jen o zatím neprokázané obvinění se sazbou rok až pět let. Hnus.

18. června: Píše mi matka že když přijedu na víkend, upeče buchty. Už si pro ni jedou. I vztahy mezi lidmi – nejen mezi politiky – se musí zbavit téhle korupční špíny!

20. června: V médiích se objevila zpráva, že severokorejský vůdce Kim Čong-un rozdával o svých narozeninách výtisky Hitlerova díla Mein Kampf (Můj boj). Tamní policie k tomu vzápětí uvedla: „Jsme odhodlaní podniknout značné úsilí a fyzicky odstranit odporné neřády, kteří páchají vlastizradu." Takhle se dělá PR. Žádné: Tohle byste neměl psát, pane redaktore. Nebo: Budeme si stěžovat u vašeho nadřízeného. Prostě a jasně: Všechny vás zabijeme.

21. června: Bude to oslňující pohled, až bude mít levice prezidenta, premiéra, sněmovnu, senát a ústavní soud. Jen aby se pak všichni na ty mejdany na ruské ambasádě vůbec vešli.

Jan F. děkuje Biance Bellové, Františku Cerhovi, Miloši Čermákovi, Davidu Drábkovi, Davidu Gaydečkovi, Pavlu Hasenkopfovi, Borisi Hokrovi, Jakubu Horákovi, Janu Jandourkovi, Martinu Jarošovi, Petrovi Kamberském, Leoši Kyšovi, Petru Nagyovi, Lukáši Marvanovi, Vilému Bigvilikovi Rubešovi, Bohumilu Špačkovi, Eriku Taberymu a Vojtěchu Varyšovi.

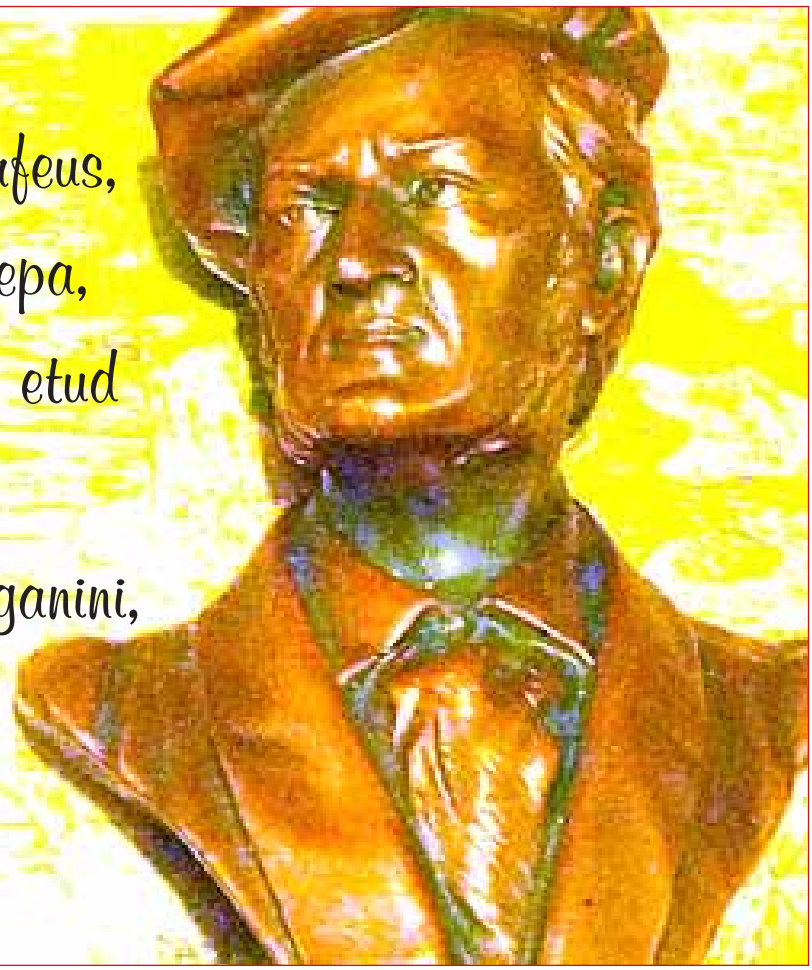
Liszt Da Wagner...

Dezinterpretace v Piešťanech

2.

...symfonické básně Orfeus,
Prométheus a Mazepa,
12 Trancendentálních etud
pro klavír,
Grandes etudes de Paganini,
operu
Don Sanche...

3.

...ale stejně si
budou lidi
pamatovat pouze
tvé vrcholné dílo:
Lisztové těsto.

D
ezint
rp
etace

Martin Vokurka
Básně z května

Foto Michal Šanda

Za chvíli se rozplynu
pára nad hrncem
Tak mi to přejte
Mé dcery
Děti
Mé manželky
Jedna jste byly jak druhá
Nezáviďte mi
kyselými obličeji
tu krátkou rozkoš z podbřišku
těch posledních

Znám dvě Lucie
Lucky
Lucky strike
Štěstí jim přeju
Marně
Jedna mě stříhá
Druhá mi nosí pivo
Polonahá
Odhalená
I do duše jí chvílemi vidím
a pak se zase ztrácím
Jedna zvládá hysterický ženský
Druhá krotí ožralý chlapy
Musím je obdivovat
Žádná se mnou nechce spát
Ale vlastně jsem se neptal
Nepožádal
Nevytasil se
Jen na ně pak myslím
Když to Víte co
Copak se pro mě sluší něco jinýho
Bez viagry se už nepostavím
do fronty na lásku a štěstí
Bez naděje
Nedožiju rána

Po čem by toužili
v noční tramvaji
Než po spánku
Po fetu
Lásce za lásku
Co nic nestojí
Než se rozední
Než se rozbřeskne
V mysli co se roztahuje
v zdravým těle
Na úkor střev a týhle jediný chvíle
co už nikdy nebude
Chci se v tobě ještě schoulit
Naposled
Je to tak moc?
Když metro už nejede
Zase zaplavený
Marně odteklou
touhou

Mluví česky
ale je to rusky
Měkce a teple
Slovo za slovem
Rozumím a teču
Prodává snaživě
Ochotně
vnucuje neprodejný cetky
Čeština se pro to nehodí
Tvrdá
Vyhoněná Jungmannem

Komunikační šum

Michal Šanda

Ranní fejeton

Začalo to hned ve výtahu: ve třetím patře se výtah zastavil a přistoupil do něj soused, ztepilý atlet s notebookem přes rameno, odhadem třicátník. Čuměl, neřekl ani bú. Křupanská nevychovanost. Abych ale v bezmála padesáti takového mladého hejska pozdravil jako první já, to je také proti slušnému vychování, proti bontonu.

Před barákem se uprostřed chodníku oňuchávali psi. Jedno vodítko směřovalo doprava, kde na obrubníku stála nakadeřená matróna, druhé vodítko se táhlo až ke zdi, o níž byl bohorovně opřený pupkatý fotr vypouštějící z úst oblaka kouře. První ranní cigáro. Venčení psa i páníčka.

„Je to pes nebo fena?“

„Čuba.“

„Tak to jo. My jsme měli štěňata letos.“

Co jsem měl dělat, přeskočit psy, podlézt závoru z vodítek? Pročež jsem si vyslechnul, že štěňat bylo sedm, to nejňunínkovatější se skvrnou na uchu že si vzala sestřenice Milča ze Sedlčan a ostatní že prodali hned ten den, jak si dali na internet inzerát.

Pupkáč dokouřil a trhnul vodítkem.

„My už taky půjdeme, ještě musím na nákup do Alberta,“ odvětila matrona a já konečně mohl pokračovat.

Kdybych na přechodu neuskočil, napálil by to do mne černý terénní Mercedes.

„Kam čumíš!“ zakřičel na mne z okýnka zvučný bas.

Hned za přechodem máme trafiku. Byl jsem krok ode dveří, když se kolem mě střelhbitě prosmýkla klasická frontová bojovnice. Dejte mi Viceroyky. Anebo ne, ty Máčka jsou lightky? Tak ty. A dobít kredit. Vodafone. Už vyšla Xantipa? No a ještě nějaký noviny s programem televize na příští týden. A víte co, ty Máčka teda ne, vezmu si Petry. Jsou to lightky?

Úplně jsem kvůli tomu zapomněl na osvědčený trafikantčin trik a zaplatil padesátikorunou. Vrátila mi čtyři koruny, jako že na dvacku. Moji údajnou dvacetikorunu měla na důkaz položenou nahoře na kase. Dobře dovede odhadnout staré trumbery, se mnou má za dobu, co vede tuhle trafiku, skóre 3 : 0 a já Lidové noviny za 46 Kč.

V metru se člověk může spolehnout, že dřív nebo později nastoupí bezohledný hňup s iPodem, který se domnívá, že svět je jeho soukromá diskotéka. Duc! duc! duc! duc! duc!

Kvůli zdržení s pejskaři a frontovou bojovnicí jsem měl fakt už naspěch. Pokud někdy chytnu zlatou rybku, jedno z mých tří přání bude nahlédnout do mozku člověka, který vidí před sebou na jezdících schodech řadu lidí stojících vpravo a sám si stoupne doleva. Paul Klee kdysi prohlásil: „Génius je chyba v systému.“ Tohle ovšem nebude případ ze stejného kadlubu.

A tak se stalo, že jsem se za minutu celá přiřítil do práce, vpadl jsem tam jako kulový blesk.

Přeslušný pan vrátný se zhrozil: „Dobré ráno pane Šanda, copak se stalo?“

„Hovno!“

Komunikační šum

Z DOPISŮ JIŘÍHO VESELSKÉHO Jiřímu Dynkovi

V roce 2012 jsem se rozhodl seřadit dopisy básníka Jiřího Veselského z let 1988 až 2002; při probírce jsem si uvědomil, že Veselského dopisům dominují — dívky... cérečky... Tak třeba:

ZARDĚNKA

V roce 1990 sedmapadesátiletého JV
vzrušila až k lásce ZARDĚNKA,
studentka církevního gymnázia…
JV: Jenomže je jí sedmnáct a je to dcerka
jednoho z mých nejlepších kamarádů:

ten jí říká „telátko boží“… ZARDĚNKA
jí zase říká JV a vzrušuje ho až k básnění:
Já nevím, kterou máš
ručičku trochu kratší… Jenže… píše JV:

ZARDĚNKA mě nyní nechce… přitom
právě ona je ta, s kterou bych mohl růst.
A právě moc, moc a plně katolicky.

DÍVČINKA KRÁSNÁ JAK MADRID

Co máme spolu, když Tvůj klín mám
a Ty v něm mé pohyby shora dolů
a zase nahoru – jak ke hvězdám –
jako by byly tam, kde jsme tak spolu…

JV píše toto čtyřverší s vročením 1991
jasnovidně… jako předpověď
DÍVČINKY KRÁSNÉ JAK MADRID
a všecky krásy světa: sotva dvacetileté,
s níž se seznámil v Brně u Formana…

JV: Při loučení to její „přijeďte k nám“
bylo naléhavé, čím dál víc naléhavější:
až její celá bytost malá byla veliká vlna
přimklá k mé ruce
tak, že políbení na její ruku byla krůpěj,
bez níž by ta vlna nebyla úplná…

FOTOMODELKA 1

V roce 1992 devětapadesátiletého JV
vzrušila v časopisu Nezávislé
erotické iniciativy NEI Report
FOTOMODELKA s tělem čtrnáctileté…

JV: Není jí vidět do tváře, ale
rozpoznávám ji na těch záběrech už:
v rýhách na prstech ruky
mezi jejím palcem a ukazováčkem…

FOTOMODELKA 2

V roce 1992 si JV vytipoval
v časopisu NEI Report
akt FOTOMODELKY (odvrácená tvář,
křížek mezi prsními bradavkami…)
k závěru básně pro M. z roku 1981:

…když nevím, co je k čemu, ty jsi nač
myslím – a nad pomyšlení vše zkrásní
…tak, že báseň a ne pláč
zbude i z dne, kdy smrt chtěla být blíž…

SESTŘIČKA

V roce 1992 devětapadesátiletý JV
se v ordinaci zahleděl do SESTŘIČKY
s mimořádně útlým pasem: *jak hrdlo,*
když je němé…

JV: Když mi píchala injekci do hýždě,
spadl na ni její vlas – a ona úsměvně,
jemně jej sebrala: „aby nešimral“…

komunikační šum

CÉREČKA KOLEM PATNÁCTI

Vloni, v roce 1994 jednašedesátiletého JV
vzrušila až k lásce… až k básnění
CÉREČKA KOLEM PATNÁCTI: *Už není dítě…*
Už se Döderleinovy tyčinky
rozmnožují jí na poševní stěně…
– –
JV: Ale letos, v roce 1995, už se mi vyhýbá!

MLADÉ DĚVČE Z VRACOVA

V r. 1997 čtyřiašedesátiletého JV vzrušilo
chodidlo v ponožce… prohnutí palečku
MLADÉHO DĚVČETE Z VRACOVA u Kyjova:
jež sedělo ve vlaku na protějším sedadle
a mělo nožky jen v ponožkách ze zesílené
příze — to všechno vzrušilo JV až k básni

o nožce v ponožce — přímo na podlaze,
s prsty dva tři centimetry nad podlahou…

DOUBRAVKA

Jen v Kuksu… je doma… 1965… 1966…
– –
V roce 2000 sedmašedesátiletý JV
se zahleděl na návratné návštěvě Kuksu
do jednadvacetileté česko-polské dívky:
kůžičku na čele shrnuje… odhrnuje…
shrnuje… odhrnuje… DOUBRAVKA

vzrušila JV až k lásce… až k PRŮTRŽI
VERŠŮ… NEČESANÝCH, NEMYTÝCH…
NERÝMOVANÝCH…
až k BÁSNI Z KUKSU — roku 2000…
Na zcela jiných dívkách tatáž místa
jsou stejně přitažlivá. Na téže chodbě…
– –
Kristýnin stín…

A podobné… jsem uspořádal do sbírky — Krev na onom světě *Jiřího Veselského — k básníkovým nedožitým osmdesátinám*.

Sbírka vyjde na podzim v nakladatelství Druhé město.

Jiří Dynka

Hlavu zakleněnou stále kůžičku na čele
shrnuje a zas rytmicky zahrnuje
shrnuje-odhrnuje-shrnuje-
odhrnuje/sugestivně a při tem
samovoln ,nekoketně,no Polska!
Dívčina-samorost!

Zazřel jsem jak ona tam /večer asi 20h. vraceli se z jakési vernisáže v Jaroměři/dívčina a dva pánové/jeden um.feztograf-malíř té ver isáže/,tak s nimi na chodbě stojí nynější ředitel Kuksu a paní Jolana a TA DÍVČI VEL
Va,já zrírám a:
"PROSÍM VÁS - A PROČ NEJDETE DÁL ? "
/Počínal jsem si coby samozřejmý restituent Kuksu../ ,tak jsem ulil z vždy naplňované pro mne tam dvojlitrovce z um.kmoty vína -

dívčí samorost jak jsem řekl jméno zareagoval nějak "a jé!,, - -a brebentí o vším možném,za pět minut asi,že prý mne zná její otec...pauza "a v Brně jste chodil hodně do hospody U ČÁPA"...a zas brebentí,aniž ode mne padlo slovo o Pitínském,ona jak ch odí na bidýlko a "viděla jsem M a r y š u a ta m - a na závěr je tak že je taková plešina a tam stejí a je to jakoby Francek, ale on to není Francek" - já jen zíral jak brechtovsky jí kmitají rty-pusa...

tak toho dne jsem objevil předtím vztah Šporků k Medicejským a první jsem jí napsa ,že tak jako GASTON MEDICEJSKÝ pravil Šporkovi před jeho dce ru JAKÁ ŠKODA,že už si vzal nepleďnou vévodyki saskolauenburskou když se dívá na Eleonoru JAKÉ BY SPOLU MOH LI MÍT KRÁSNÉ DĚTI,tak já už jaksi na děti nepomyslím,ale ten hezký pocit při dělání dětí a tak jsem,Doubravko na Doubravku hleděl a ~~uvědomoval si,že nic tomu pocitu mezi mnou a Doubravkou nestojí v cestě..~~" ,tím jsem začal korespondenci,zatím došel jen veliký pohled ze Ščecína/štětínek!/a na adrese jest panstwa /na rubu pohledu věžičky pomerského ksiažectwa
adresa:

A Kateřina/Hrachovcová/ konečně poslala fotku

www.dobraadresa.cz • 2013 • 7 • 39

Komunikační šum

Roťas posmutněl jak vánoční kapr v adventu, bouchnul dveřmi služební limuzíny a nepřipoutaný vyrazil jako chrt. Týden jsem o něm neslyšel. To dělá vždycky, když má v hlavě zmatek, jak Pelta

Leopold F. Němec

Mám kamaráda, který je aktivní sportovec. Je velmi populární a vážený občan celé vesnice. Dokonce je kapitánem našeho F.C.B. a to už něco znamená. Football Club Brnásky totiž nejsou žádní vořešpruti. Po utkání jdeme všichni na jedno, abychom v hospodě „Na kopečku“ společně zápas probrali. Mančaft, fanoušci, prezident klubu a pan starosta. Zkrátka všichni. Já bych tam nejradši nešel, ale když jsem prezident klubu, tak musím, protože táhneme všichni za jedno. Někdy táhneme všichni za jedno až ráno.

To není nic neobvyklého. Neobvyklé je, že kapitán F.C.B., můj kamarád, je policista. Rotný Jan Pymek. Kluci v mančaftu, fanoušci i děcka, nikdo mu neřekne jinak než Roťas. Sám o sobě říká, že ve službě nezná bratra. Nevím proč to říká, protože stejně žádného bráchu nemá. Také o něm vím, že má rád poezii a ve službě píše básně, které mi pak recituje a chce abych uhodnul, kdo to napsal. Mám ho kluka rád, tak střílím od boku:

„Wernisch?“

„Ne.“ začíná se usmívat.

„Krchovský?“

„Néé,“ roztahuje hubu od ucha k uchu.

„Prajzentová,“ vykřiknu vítězoslavně.

„Houby z voctem,“ plácá se do stehen, „já jsem to napsal, ty truhlíku.“

„No néé,“ divím se jako blázen, „ty seš fakt dobré.“

„Poslyš,“ zarazil jsem jeho veselost, „víš ale, že pro policistu je krajně nevhodné, aby četl poezii a psal básně? Abys neměl opletačky.“

„Ty vole, to mně nenapadlo. To myslíš jako fakt, jo?“

„No to si piš, že jo. A ještě ke všemu kapitán F.C.B. Říkám ti jako prezident klubu, jestli to praskne, tak se z nás Žižlice poseró smíchy a né strachem. A to by sme přišli vo sponzory.“

Roťas posmutněl jak vánoční kapr v adventu, bouchnul dveřmi služební limuzíny a nepřipoutaný vyrazil jako chrt. Týden jsem o něm neslyšel. To dělá vždycky, když má v hlavě zmatek, jak Pelta v Gambrinus lize. A zrovna před zápasem s nenáviděnými Žižlicemi.

Až v pátek. Místní rozhlas pořád dokola hrál „Když se podaří, co podařit se má“ a babky před sámoškou s hlavama u sebe a s igelitkama za zadkem vypadaly jak poupata. Bylo jasné, že následovat bude veledůležitá zpráva. V rozhlase zachrchlalo a ozvalo se:

„Pozor, pozor a ještě jednó pozor. Dnes večer „Na kopečku“ bude důležitá schuza. Účast všech nutná. Každé účastník bude mnět jedno pivo zadarmo. Konec hlášení.“

Večer to na „Na kopečku“ hučelo jak na letišti a cinkalo jak v myčce na nádobí. Starosta vstal, třísknul deštníkem do stolu a zaburácel:

v Gambrinus lize. A zrovna před zápasem s nenáviděnými Žižlicemi. Až v pátek. Místní rozhlas pořád dokola hrál „Když se podaří, co podařit se má“ a babky před sámoškou s hlavama u sebe a s igelitkama za zadkem vypadaly jak poupata.

Síla poezie

„Sakra chlapi buďte už chvilu ticho a vy ženský přestaňte s tim cinkáním, protože se řítíme do prkel.“

Všechno rázem ztichlo, protože když starosta řekne do prkel, tak už to tam je.

„Volali mně z okresu,“pokračoval s tragickým výrazem ve tváři, „že Roťas dal u policajtů výpověď.“

„Hůůů,“ ozvalo se v sále.

„A co je horší,“ pokračoval starosta, „chce seknót s fotbalem.“

„Hůůůůůů,“ ozvalo se v sále a pak nastalo ticho jak ve filmu Ingmara Bergmana. Jen u věšáku pod oknem se ozvalo: „Tak to je v prdeli. Žižlice nás porazijó.“

„A co bude Roťas dělat starosto,“ ozvala se účetní ze statku. Fakt pěkná baba.

„Bude na volné noze a chce se naplno věnovat poezii.“

„Smrt básníkům,“ ozval se hned nějaký levicový radikál.

V tom se ve dveřích objevil Roťas a do překvapením ztichlého sálu zarecitoval:

za F.C.B. mičudu
ani zločince již honit nebudu
já jsem básník, poeta
slavný budu velice
tady končím – vy dekadenti
koupili mně Žižlice

Jak dorecitoval, otočil se na kramfleku, aby opustil překvapenou hospodu. Dveře za ním ještě nezaklaply a už na něj letěly dva krigle. Za další hodinu došlo hospodskému pivo. Než narazil nový škopek, padly dvě láhve vodky.

A pak to začalo. Generální sponzor F.C.Brnásky, majitel pily, na místě bez náhrady zrušil smlouvu s tím, že odteď bude sponzorovat jen Roťasova autorská čtení. Hospodský se toho chytil a hned na úterý oznámil 1. tradiční autorské čtení Na kopečku. Starosta to komentoval slovy: „To bude tyátr,“ hlava mu spadla na stůl a usnul.

Fešná účetní ze statku, která má doma cédéčko „Anglicky snadno a rychle“, na otázku s kým teď bude spávat, jestli s básníkem, odpověděla: „Nou koment.“

„Vidíte to ženský, já sem vám říkala, že je v tom,“ poznamenala k tomu vítězoslavně paní starostová.

V hodině největšího smutku se chlapi chytili kolem ramen jako v Nagánu a začali zpívat chorál F.C.B. : „Na kopečku v Africe, stojí hnusné Žižlice ach ouvej...“

To bylo loni. Letos je „Na kopečku“ již 2.ročník autorských čtení a vystoupí Wernisch, Krchovský a Prajzentová. Jako hvězda pořadu pak laureát literární ceny „Mladá Vožice“, básník Roťas Jan Pymek.

Komunikační šum

Básně

Julius Benko

Julius Benko se narodil 3. 9. 1981 v Chomutově. Po absolvování střední průmyslové školy a civilní služby v jedné z chomutovských lékáren a ročním zahraničním intermezzu zakotvil na několik let v Liberci. Nyní žije a pracuje poblíž bavorského Mnichova.

Dlouhá léta psal pouze do šuplíku. Na sklonku roku 2011 začal publikovat na serveru TOTEM pod nickem *benkroft*. Letos vydal vlastním nákladem debutní sbírku *Pár slov z verbáře*.

Pro Dobrou adresu vybral několik básní ze své nejnovější tvorby.

Potichu.cz

Zase ho polila térem.
Celkem něžně.
Tak jak to umí jen ona.
Meluzína její vznešenosti
vlétla škvírou mezi půl a třičtvrtě
rovnou k načaté single malt.

Byla hlavním číslem večera
a on opět jen šaškem s koulí u nohy,
který po představení
v zaplivaném šapitó zametá

vzpomínky.

Kuličky z počítadla vzájemných klání
na život a na letmý dotyk očí
už se dávno rozutekly na lepší štace.
Už nebaví je násobit
klauniádu s řečmi o tom
jak to kurva bolí.

Stále stejné verbální cetky
pana Bonvivána
oděného do děravých šatů
i duše.

Láska je taky jenom hlad.
A tak spolu strávili noc
– každý v jiné posteli.

Mávnutím rukou

(na taxík)

přešli všechna faux pas
pramenící z dávné
cesty po nahém těle.
Smíření.

A potom pšššš...

Štětka

Zase jsem s tou štětkou
- životem mimo prime time
okrajkovaným
kupou bohémskejch keců
a gest.
Ležíme v posteli
plné žiletek
a předčítáme si
z biografií lidí,
kteří to tu nepřežili.
V kafi típáme cigarety
a předstíráme,
že není s rumem.

Zase jsem s tou štětkou
- štěknou plnou extrémů,
vychytralou královnou zlodějů.
Jsem falickou stélou vítězství
a stejně si pořád myslím,
že pod jejíma kalhotkama
je občas velkej švindl.

Zase jsem s tou štětkou,
kvůli který skočím
do vodopádů
jen tak se sklenkou portskýho
a doutníčkem.
Jsem s tou
prohnanou mrchou,
se kterou usínám
k ránu
s židlí pod hlavou.

Jsem...(?)

... za to bože
fanaticky šťastnej.

Básně
Julius Benko

Syrý realismus III
(má hra)

Jednička s dvojkou sešli se
do třetice všeho bodrého
Sešli se věkem
hrdých vzdorů
v kafilérii zdvořilostí
Sešli se
jako scházejí se
úzkocitní lancknechti
s pomádovými pozéry
a šílenci bez tváří
Tam v barech a klubech
kde srkají svou
lihovou polívčičku
Kde řečmi vedou
lačné vřavy na kolbištích
všech krizí světa
Hartusí
a ješitností jen kynou
Mastnými prsty
balí si
dny
do cigaretových papírků

Harfeníci učešte struny písní
která svírá jako železná panna

Přišel jsi
s malým zpožděním
pouliční akademik
Sám jen

s novinami
a tvým sloupkem

Proto měla jsem
si dnes ráno koupit noviny
Nezapomněla jsem

Sedli jsme si stranou
od všech chytráků
Od lomozu dějin
vetknutých do loutek
s královským hermelínem
V tichu frází
dospěli jsme
až k Modrému Efektu
výletu
do mládí
našich otců

Harfeníci učešte struny písní
která svírá jako chapadla bezmoci

Vraťte čas i prostor
na druhou kolej
Roztočte ruletu
bez kuličky otázek
po budoucnosti

A hudba hraje
vsakuje se
Bubeník v šestnáctkách
divoce tančí po hajtce
Stařičkej kytarista s grácií
apoštola rocke?n rollu
z pod prstů
laskajících hmatník
vystřeluje glorioly riffů
Masopustní rej tónů
basové kytary
rozkopnul dveře vědomí
A už vcházejí
Laufr pod obraz
Smrtka s koulí u nohy
Ras v masce Guye Fawkese
Nevěsta mentálně postižená
znamením zvěrokruhu
Kobyla na marách

v agónii
pěchující si lulku
Zase mi říkáš
že jsem nebezpečná
Nechci to slyšet
I když i ty
pořád ještě jsi
ostnatý drát nabitý elektřinou

Rozedíráš mě
a strouháš
na pitevním stole
lógrových jiter

Infekční láska
bez happyendu
Žádný ohnivý západ slunce
žádná pláž
jen atomový hřib

Harfeníci učešte struny písní
která svírá jako oprátka

Zvony odbíjejí mantru půlnoci
Rezonujeme tmou
čekající
na inkarnaci
v světlo dne

Soucit versus cit

Dobrá hudba umřela
v devadesátých letech

Proč musíme válčit
o trochu místa
v dobytčích vozech předsudků
o slevy na všechno
i na lásku
o necenzurovanou
výpověď skutečnosti

Jsme zrcadla
která se opožďují

Zpupným ránem bičován
ztratil jsi se

v dlouhých stínech
oprýskaných nároží
Nebe bylo plné plamenů

doutnalo

a zapalovalo
město pod sebou
O kus dál
hořel bezdomovec
Dlažba páchla močí
Z otevřeného okna
sklepního bytu
zněl dětský pláč
Holuby sbírali
drobty bujaré noci
Arytmie zaprášených průčelí
svědila jako svrab

Jsem zvyklá na rány
od života
vé srdce mě tluče furt

Alespoň že cesta domů
vede podél řeky

• • •

To bylo tenkrát
kdy mi tvé oči
dali K.O.
v prvním kole
A ve spáncích bušil
kovář s duší básníka
Jsi mou torturou
chabrusovými harfeníky
učesaných různic
po spánku
na levnou krásu

Básně Julius Benko

Básně
Julius Benko

Krásná vada

Obloha blouznila
deroucím se světlem
kahanu mladého slunce

Blouznila mramorovým rašením
za zpěvu
ptačích elegií

Občas jsme takto
unaveni sluncem
zvlášť po pár
paradidle na bradu

Sentimentální klišé
po tunách
karcinogenního nánosu

Občas je budoucnost
fotka spolužáků
z osmé třídy

Občas slyšíme říkat
nejez
nic
co má oči

Občas jsme
zavřeni
v pokoji s bláznem

Občas zaplatíme útratu
a skončí
nám dovolená

Houba která vše vsákne

WRONG AGAIN

Nic nemá myšlenku
Možná ani

ta jazzová zpěvačka
z lokálu
ve vředové čtvrti

Malá zrůdička
schoulená před obchodním centrem
věčně žebrající
na plastickou operaci
duše

Občas
autistická autobiografie
pne se
podél hřbitovní zdi

Za zpěvu
ptačích elegií

je život
občas
muzikantýna
kde nenecháte
nic
náhodě

a náhoda by se
přitom
tak ráda napila

• • •

Chtěl jsem psát
úplně o něčem jiném
ale nenašel jsem odvahu...

Reichenberg

To jak žijeme je jedna věc,
ale většinou se s tím nedá nic dělat.

Prší a vyhlídka na město
ze všech těch oken panelových domů
vrací mne zpátky do dnů manické subjektivity

Do dnů kdy gonzo žurnalistika byla má poezie

A Satchmo hrál a zpíval
když ani jeden z nás netušil nic o světě toho druhého

přesto živořili jsme na stejné vlně

Po nocích tlampače vyřvávali ať od pondělí do pátku
nakupujem jen u **nich**

v krčmě

a že z každého nákupu
odečtou nám všechny naše hříchy

Kdekdo tehdy říkal vabank
a myslel tím **ANO**

Tetelivá šmelina zrezivělých lásek
předbíhala i vlastní rakovinu

a my se báli aby nás příští senoseč
nezkrátila v kolenou

Panenko Marie

i když už jsi stará fena

oroduj za nás...

Komunikační šum

Roman Rops

K. O. 4

Klub odpovědných

Rorschach se usmál:

– Odteď dělte veškeré lidi, které znáte a které ještě stačíte poznat, do dvou skupin: potenciální klienty a potenciální spolupracovníky, přes které se dostanete zase k dalším klientům. Přemýšlejte deset minut denně, kdo z vašich přátel, kolegů, příbuzných by se hodil…

Vítejte v Klubu, Miloši!

– Aha, řekl jsem co možná neutrálně a snažil se mu nedívat do obličeje. – A dál?

Rorschach to přijal se smyslem pro věc. Svůj doutník držel hravě, jako rozverná školačka.

– Lidi tam venku, hodil rukou směrem k terase, kterou polykal nahnutý stín kostelní věže, – ovládá strach. Něco se s nimi děje, ale nevědí co. Jsou zmatení, nepřipravení. Nedohlédnou dál než na špičku příboru, pokud jsou vůbec schopni ho popadnout za správný konec. Jenže když nevíte, co bude zítra, jak po vás někdo může chtít, abyste přijal za cokoli zodpovědnost, že? Natožpak za sebe. Ale o vás, Miloši, víme, že jste jiný. Zajímáte se, co bude, a tak vůbec, že? Jste skeptický, ale tam uvnitř toužíte po svobodě. Dáváme vám šanci. Privilegium šance, osvícení. Zadní vrátka k úniku do svobody. Odpovědnost za sebe – a díky ní i šanci pomoct taky těm nešťastníkům tam venku…

– Víte, dneska je toho na mě nějak moc, a…

– Já vím.

Jeho tvář ze všeho nejvíc připomíná obrazce z psychiatrického testu. Při pohledu na ni každý vidí, co jeho jest. „Táto!“ zvolal jsem napoprvé. A „synku…“ špitl on v ústrety. A povídali jsme si… Musíš mi vypovědět všechny svoje pocity a kde jsou ta místa, víš, a ty chvíle pro tebe určující, z čeho jsi složen, komponován a vystavěn. A já ti to dám.

A dal mi kafe na vzpamatování a fernet na zrychlení a cigáro na zklidnění, podobná kombinace léků asi zabila Elvise. A povídali jsme si.

Nikdo si se mnou nikdy tak nepovídal. Prohlédni si to a řekni mi, co ti to připomíná.

Rorschach mu říkám jen v duchu; on sám jméno možná ani nemá. Takoví jich vystřídají tolik, že vlastně žádné nemají. Mě si vybral na základě důvěryhodného doporučení; k členství jsem prý výtečně disponován; a ten podivný salón se zasloužilým komediantem v úloze pingla, ten je ve své podstatě bedlivě vyhodnocovaným projektem mezinárodního společenství, diskrétní exekutivní institucí; a Praha ustanovena, z historických a sociálněpsychologických důvo-

dů, základnou pro tento pilotní projekt – Klub odpovědných.

Vytipovaný člen je diskrétně kontaktován za jediným účelem, sice dostat ho sem, do kanceláře. Neliší se od zbytku obyvatelstva menší inklinací k úmrtí, to spíše naopak; podstatná je jeho vnitřní cena, kterou nutno zachovat individualizovanou péčí. Člen klubu opouští truchlivé jeviště života lidsky, bez trapností, nejlépe s pověstí hrdiny.

Jednou se toto doživotní privilegium, udílené doporučeným-vyvoleným, rozroste a promění ve veřejnou politiku, kde bude již nikoliv ctí a darem, ale sociálním programem. Zatím, jako vzorek v rámci pilotního projektu, jsme... ano, avantgardou lidské důstojnosti. K tomu náleží záruka, že posmrtný skandál obvykle spjatý se sebevraždou je zde naprosto vyloučen – naopak, úspěšní absolventi Klubu, a úspěšných je tu sto procent, dáváni jsou veřejnosti (s laskavou asistencí spřízněných médií) za příklad.

Pootočil se na křesle směrem k oknu, za nímž se černaly středověké uličky, a nenuceně položil ruku na skulpturu, z jejíhož autorství jsem podezíral některého z „členů“. Podobala se pánskému údu ve tvaru nejmocnějšího muže planety. Slučovala v sobě majestát obou.

S dlaní o ni opřenou působil Rorschach důstojně a odpovědně; a jistě to věděl.

– Koho či co jste poznal tam venku, Miloši? Co tvář, to tlama predátora neschopného přijmout bilanci svého osudu a vyvodit důsledky. Naopak mezi námi se nacházíte v exkluzivním společenství rovných a hrdých; bez ohledu na to, kým jste kdysi, třeba ještě včera, byl. A právě exkluzivita je v současných podmínkách zárukou našeho diskrétního gentlemanství.

V perspektivě pozvolné genocidy, tuze hmatatelné stejně jako prozatím málokomu zřejmé, lze řízeně zachraňovat jedině důstojnost jako takovou, odděleně od jejích nehodných nositelů. Tak se udělením doživotního členství stává nešťastník pro svět efektivně mrtvým; zproštěn břímě existence věnuje se po krátký čas, který zbývá do jeho odchodu, výhradně věcem Klubu.

Nelze si představit nic pasivnějšího než poslušnost, ke které se jako člen zavazuji, nelze si představit nic tvrdšího než podmínky, které odpřísáhnu.

Mimochodem, po dobu členství, která ohraničena jeho udělením a co nejsnadnějším odchodem, mám k rozumné dispozici bar, stravu, zařízení salónu a útulný pokojík zde v domě. Kdybych byl majetnější, bylo by mou milou povinností přispět jistou částkou do fondu ve prospěch nezámožného členstva, ale Miloši, zde jsme každý solidární, zde jsem člověkem...

– Jak jistě víte, upozornil jsem Rorschacha s jemným důrazem, – po jisté publikační nehodě jsem pozbyl nárok na pravidelnou rentu. Platili mi za to, že nebudu nic psát.

– Kontaktáž předchází podrobná analýza životních poměrů. U každého kandidáta členství, Miloši.

– Asi jsem se jim už nevyplácel, tak to zveřejnili. A jednou ranou uťali žílu. U samýho pytlíka.

... takto jsem naopak příjemcem pomoci, což je ovšem ubohý detail, o němž podruhé už přede mnou nepadne zmínka. Ubytování, stravu a vůbec otázky živobytí mám prosím pokládat za provždy vyřešené. Zde platí tichá dohoda, že morálka se hodnotit nebude; a kdo jednou vejde do salónu dveřmi této kanceláře, na toho se už jaksi vztahuje imunita záhrobí.

Jakkoli trpké mohly naše dosavadní životy být, pointa kontumuje vše. Jak bych mohl nesouhlasit s tak brilantní tezí, že jediným objektivně platným smyslem života je smrt! Vše ostatní, to jsou jen nánosy sugesce a autosugesce, opium metafysiky, poleva z levné polské čokolády, která se rozplyne dřív, než se dotkne zmrzlého chodníku, nedejbože úst.

Členství v Klubu, tento exkluzivní žánr smrti, je tedy aplikovanou filosofií, je systémem milosti, je proroctvím, které se samo naplňuje, protože je duchovní a vědecké současně.

V černé ulici za oknem cvrlikali opožděni vrabci.

– Tedy vítejte do nového života. Vítejte v Klubu odpovědných!

– Anebo v klubu sebevrahů. Může tohle být vůbec legální?

– Je to víc než legální, Miloši. Je to světově potřebné.

Po slovu „potřebné“ se Rorschach usmál podruhé.

Takže fingovaná barová aférka, stěhováci, ten student nebo agent nebo pašerák obálek do opuštěných kabátů, co mě sem nakonec přivlekl... Exekuce živobytí od matrace po telefon... Publikační sestřel kontraktu, který léta klapal a nikomu nemohl vadit...

Redukce dosavadního života nulou.

A na druhé straně rovnice: tohle křeslo v tomhle Klubu s tímhle Rorschachem. Odpovědnost. Důstojnost. A brzy odchod... Do svobody.

– To, pravil Rorschach zpěvně, jako by mi četl myšlenky, a rozpřáhl paže přes celou kancelář, jako by byla slepou skvrnou tohoto města, – je Klub!

Nějak jsem vstal z křesla. Snad prudce. Přiskočil jsem k oknu. Překonal dvojité zavírání. Vyklonil se. Několikrát se zhluboka nadechl nočního vzduchu. Koho bys volal? Nikdo neuslyší, nepochopí, neuvěří... Ještě pár let. Dokud i na ně nedojde. Z neónových hesel, která zářila do tmy, mě nejvíce zaujalo: DROMAN DROPS. THE BEST FRUIT TO LICK.

Otočil jsem se nazpět.

Praštil jsem popelníkem o stůl. Převrátil křeslo. Pohladil Obamu. Soudě podle Rorschachovy reakce, poněkud žádné, nic z toho nevybočovalo z mezí standardního pohovoru. Bezmocný jsem vykročil jedinými dveřmi z kanceláře ven.

V salónu K. O. to zatím evidentně žilo.

Komunikační šum

Achillovy štíty českých básní

O křtu knihy Stanislava Vávry Vzkazy na účtence

Surrealismus byl ve své podstatě mimoliterární, jeho principem byl pohyb myšlenky před slovem. Tento krok ke kybernetickému vnímání bytí a času měl jeden důsledek: surrealisté se obklopovali krásou a zázračnem a prchali před banalitou a realitou jako čerti před křížem, ve své okouzlující pověrčivosti věřili, že by jim banalita a realita pomazala mozky biosádlem, jejich podstata by vyúčtovatelně zaprasila a stala se stoprocentně bezcennou. Tento bezmála sportovní výkon vtiskl jejich dílu punc nesmazatelnosti. „Až najednou kolem osmé hodiny jsem zjistil, že veškerá ta podívaná, do níž jsem byl celý den zabrán, byla jen výtvorem mého ducha. To mě velice uspokojilo, protože jsem si chvíli vyčítal, že marním čas nicnedělám.“ Napsal již ve třicátých letech Henri Michaux. A ani Stanislav Vávra v životě nezahálel!

Sám autor těchto řádků, jako radikální hypersubjekt, se narodil do zvláštního domu. Byl to mistrovský činžák, jímž se procházelo do areálu fabriky. V něm žily dvě rodiny, dědečkova, který dělal ve fabrice mistra, a přes pavlač tajemných Fričů. Fričová byla velmi masivní a byla tak stále všem na očích, ale pan Frič byl za života spatřen jen jednou nebo dvakrát. Zato sbíral hodiny. Měl jich stovky. Velkých hodin s masivními kyvadly. Často jsem vysedával na pavlači, poslouchal tikání hodin a když si dodal odvahu, poprosil paní Fričovou, aby mi dovolila prohlédnout si hodiny pana Friče. V noci se mi zdálo, že padáme s paní Fričovou z pavlače do dvora tovární expedice a já, pokud se mi nepodařilo včas roztáhnout křídla a uletět, jsem zachráněn před smrtí podivuhodným kalichem. Tento sen je, jak se později ukázalo, příběhem z knihy Bohumila Hrabala. V baru Na měsíci jsem ho pak slyšet vyprávět přímo od jeho aktéra: samotného pana Vávry. S ním a masivní paní sousedkou se propadla pavlač, nicméně básník byl zachráněn „sukněmi matrony“ a tak příběh vstoupil do literatury a do snů. Tehdy jsem si uvědomil, že Stanislav Vávra opravdu žije tím, co všechno se o surrealismu vypráví s přiškrceným hlasem.

Jestliže má někdy příležitost vystoupit veřejně, dává před přednesem vlastní textů přednost vášnivému vyprávění o surrealistických teoriích. Jedním principem jeho díla je sice výroba, produkce a distribuce snů, ale tím druhým přetváření tradičních surrealistickým obrazů, částečně stále automatickým psaním. Drží se principu bezmyšlenkovitosti a říká, že je prakticky jedno, co který obraz logicky znamená, důležitá je jeho poetická krása. Ve skutečnosti je to tak, že z Plavoucího svalu, symbolu a mysteria surrealistické liturgie, mimotělesné páky dynamiky psychologických funkcí, se ve Vávrově díle stávají plovoucí jatra – tedy medium, jež pluje mimo tělo, aby bezprostředně nasávalo alkoholy života a nebe. A v nich, v plovoucích jatrech, pak láska loví otisk sama sebe.

Jen tento jediný obraz je důležitým klíčem k pochopení surrealismu Stanislava

básník ticho

Vávry, jehož podstatou nemůže být nic jiného než pohyb myšlenky před slovem.

Moment z básně Střep v dlani vyšel v knize Vzkazy na účtence, která byla pokřtěna v dubnu v Krásných ztrátách. Byla to velkolepá událost, abychom si mohli uvědomit její velikost, musíme začít u Homéra, neboť jak se píše v doslovu ke sbírce básní: Nad tím vším je ale daleko a vysoko básníkův jedinečný dar: vidět a slyšet, vnímat jedno v druhém. Dar asociace není dán všem Odysseům. Jen díky tomu, že Odyseuss sezdal v hrbaté stařeně Athenu, mohl být proměněn v poloslepého mrzáka a tak zachránit svou ženu i palác. Palác moderní poezie zná nejednu z těchto rafinovaných zápletek. Ani náš básník není výhradním autorem lazovaných chaloupek, přísných velkostatkářů, pajdajících obejdů a skvěle vykrmených pašíků, naopak, jako každý moderní básník je i on v podezření, že špatně namontuje vodovodní baterii. I nad jeho hlavou se vznáší damaklovo splachovadlo. Ostatně, většina francouzských básníků, kteří toužili překonat Apollinaira – což se nikomu dosud nepodařilo – zemřela právě proto, že se snažila vybrousit jednotlivost k dokonalému heslu, které by svou razancí překonalo reklamní slogany, aniž by si ovšem uvědomili, že jeho principem je lež, fenomenologické pole poezii zapovězené. Jejich lyrika tak prohrála kontumačně, jak trefně poznamenal jeden z nich, než si prohnal hlavu kulí. Zapomněli, že to, co dělá svět méně odcizujícím, je někdy až nápadná podoba jinak zcela nesouvisejících věcí a pojmů – vědomí o nich, někdy až svádějící, zapomněli – a proto zemřeli. Stanislav Vávra žije život, který by mohl být filmem.

Homér nepsal své knihy jen jako oddechovou literaturu a rozhodně v nich zanechává prst umělce. Signifikatní je v tom, když na několika stránkách akční story Ilias líčí Achillův štít. Tento moment od něj přebere ve svém pásmu Vergilius, ale všechen závratný děj ze štítu nesmírného Péleovce přemístí na štít jeho protivníka, trojského Aenease. Aby to nebylo málo, několika větami učiní v této knize slavnou tečku za celým aristotelsko-platonským sporem o teorii a význam umění: Ve chvíli, kdy Aeneas přistane v Libyi a je uveden ke královně, spatří na zdech paláce výjevy z Ilias a na nich pochopitelně sám sebe, což v něm vzbudí mimořádné pohnutí – toť vana Archimedova, toť Einsteinova rovnice, toť dílo genia!! jež překonal až Bondy, když výjevy z Achillova štítu umístil na šaty sestřenky z románu Invalidní sourozenci. Na křest sbírky Vzkazy na účtence přišla, velmi mladá, dívka v LSD šatech půjčených od sestřenky. Byly na nich vyobrazeny výjevy z Krikkitských válek a Obchodníka s nocí: Velký příběh poezie tak pokračuje dál.

Sám Stanislav Vávra podstoupil vše s nesmírnou statečností básníka. Jeho postoj na podiu byl silný a pevný, a nepodepsala se na něm ani prodělaná rakovina. Když asi dvě hodiny vyprávěl o surrealistických magiích, zvedl se a odešel na vlak.

Dar asociace není dán všem Odysseům. Jen díky tomu, že Odyseuss sezdal v hrbaté stařeně Athenu, mohl být proměněn v poloslepého mrzáka a tak zachránit svou ženu i palác. Palác moderní poezie zná nejednu z těchto rafinovaných zápletek. Ani náš básník není výhradním autorem lazovaných chaloupek, přísných velkostatkářů, pajdajících obejdů a skvěle vykrmených pašíků, naopak, jako každý moderní básník je i on v podezření, že špatně namontuje vodovodní baterii.

Komunikační šum

Martin Vokurka

Básně z června

Prázdný slipy

Prázdný slipy
Prázdný beze mě
Kdo vzal
a kam dal
Mou kůži
co v nich čelila
Samotě

Z prázdných slipů
Den co den
se svlíkám
Do ještě větší nahoty
Kráčím nezahalen
v prázdný kůži
Všichni z ní utekli
tiše praská

Na trh stínů
V prázdných slipech
Kráčím
s prázdnou kůží
Svým stínem
dosud marně vrhám
Zdání těla
Bytostně nahý v samotě
Svlečený na dřeň touhy
Teď už bez rozpaků
Nikam nesměřuji
Vždyť stud
sluší jen naději

Chvilka na zahradě

Chci být sám
Bez kočky
Chlupů její ladnosti
když vrtí se v klíně
Bez psích slin
co vytékají
se vší servilností vzteku
A taky bez ptačího zpěvu
či úprku slunce za mraky
Bez všeho co je nečekaný pohyb
Ta vůle kradená rozdrobenému Bohu
Z jeho Úmyslu
rozkmitaného teorií her
a vzýváním Zlatých telat
Bez ničeho Bez toho všeho
Chci být aspoň teď
V tomhle světě
V okamžiku nahé samoty
které říkáme ze zvyku
Život

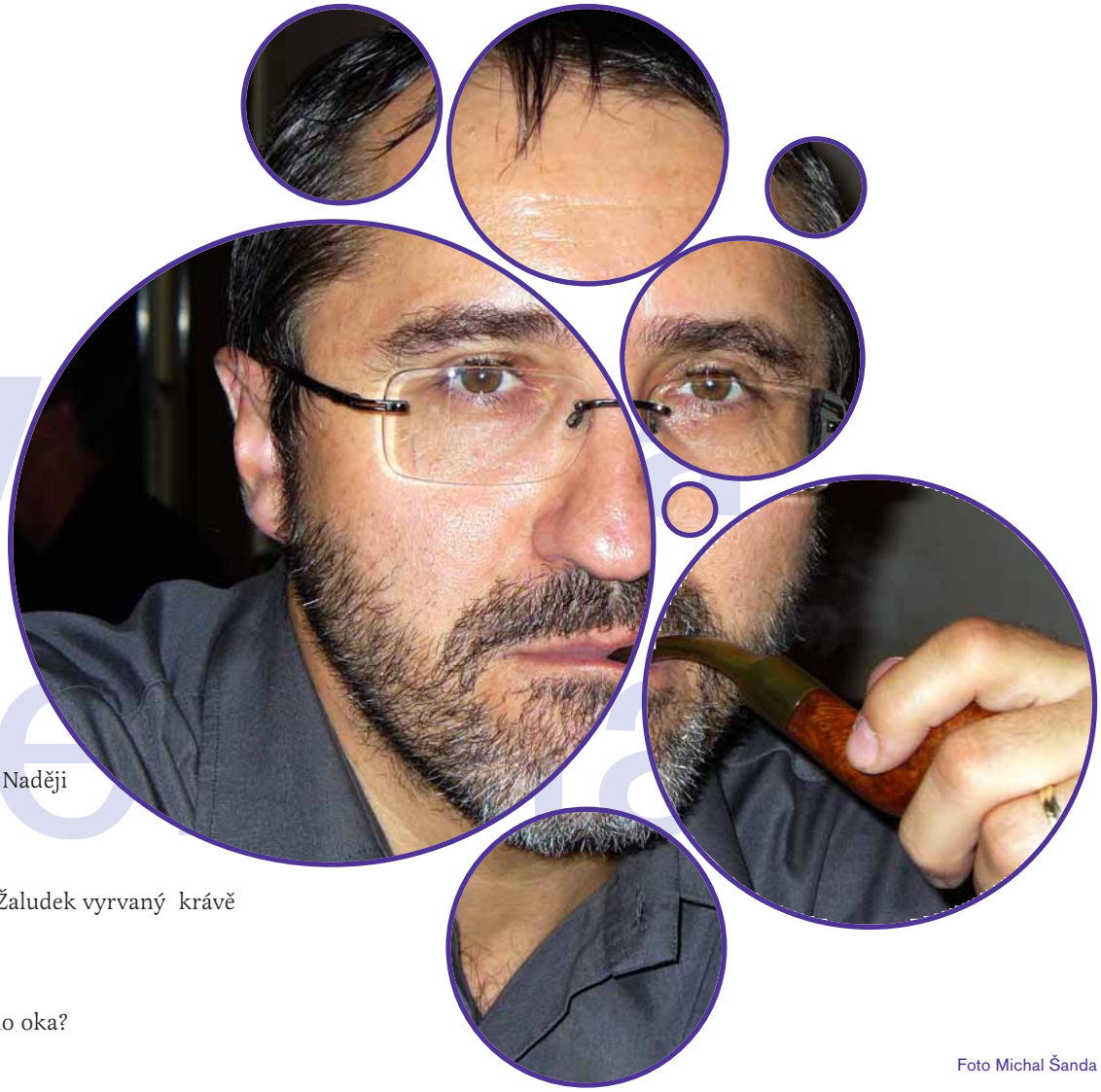

Foto Michal Šanda

Hypotéka

Jaká je bonita
Bože
Pro půjčku Života
Musím mít Víru Optimismus Naději
A co k tomu
Jaký další sračky
Růžový brýle Kůži z hrocha Žaludek vyrvaný krávě
Plodný noci a opilý dny
Drzost co zároveň oslepuje
A k tomu Pokoru místo třetího oka?

Rozhodně nelze půjčit každýmu
Sockám co se jen dožadují
Ani Ďábel nechce ručit
Zástupy v Nebi se strkají
v hromadný dopravě
k Zemi
touží klesat
Prý láska se tam rozdává
Dá se krvavě urvat
Z toho druhýho

My všichni splácíme
slušňáci i gauneři
ani nevíme
co to stojí
vybrali nás v castingu
byli jsme asi dobří –
tak teď jsme tady
úročení za ty
nenarozený...

DOBRÁ ADRESA

V příštím čísle (vychází 1. srpna 2013) rozhodně nenajdete:

Odposlechy z tajného korupčního jednání šéfredaktorů

Test tužky HB 1249 KDH

Totéž, co v čísle 9/2008

Na shledanou příště!
Ne za pomente!